

Üzleti terv

Újlengyel Község Önkormányzata

készítette:

Szénási Enikő egyéni vállalkozó

2014.

ÚJLENGYEL

TÁMOP-5.3.11-13/1-2013-0001
„Újlengyel település felvirágoztatási lehetőségei”

TARTALOMJEGYZÉK

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	2
1 A TELEPÜLÉS RÖVID BEMUTATÁSA	4
1.1 Történet, települési alapadatok és ismérvek, adottságok	4
1.2 A település földrajzi elhelyezkedése	5
2 HELYZETFELTÁRÁS, -ELEMZÉS ÉS -ÉRTÉKELÉS	10
2.1 Jogi, szabályozási és koncepcionális környezet	10
2.2 A településfejlesztés eddig alkalmazott eszközei	17
2.3 Pályázatból megvalósult tevékenységek	18
2.4 Értékvizsgálat, erőforrástérkép	21
2.5 Problématérkép	23
3 JÖVŐKÉP	24
3.1 Célok	24
3.2 Kockázatelemzés	24
3.3 SWOT-analízis	26
3.4 Kitörési pontok meghatározása	27
4 GAZDÁLKODÁSI ÉS PÉNZÜGYI TERV	28
5 TELEPÜLÉSI MARKETINGTERV	30
5.1 A településmarketingről általában	30
5.2 Javaslatok Újlengyel számára	32
6 FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEK, IRÁNYOK, KONKRÉT BEAVATKOZÁSOK TERÜLETENKÉNT	33
6.1 Mezőgazdaság, élelmiszertermelés	33
6.2 Foglalkoztatás-bővítés	33
6.3 Turizmus, rekreáció, sport	35
6.4 Vállalkozásfejlesztés	37
6.5 Helyi közösségek, civil szervezetek	37
6.6 Infrastruktúra és épített környezet	39
6.7 Megújuló energia hasznosítása	40
6.8 Környezetvédelem, tájgazdálkodás	40
6.9 Kultúra, oktatás, képzés	41
6.10 Projektötletek	42
7 FORRÁSTÉRKÉP	48
7.1 Európai uniós pályázati lehetőségek a 2014-2020 között költségvetési ciklusban	48
7.2 Hazai források	52
7.3 Önkormányzati saját bevételek	53
8 NYOMON KÖVETÉS ÉS MONITORING	54
8.1 Módszertan	54
FORRÁSJEGYZÉK	56

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Újlengyelben 2014-ben indult és 2015 nyaráig tart az „Újlengyel település felvirágoztatási lehetőségei” című, TÁMOP-5.3.11-13/1-2013-0001 azonosító számú, uniós forrásból megvalósuló projekt, melynek célja, hogy kialakításra kerüljön egy a kedvezőtlen gazdasági és társadalmi folyamatok megfordítását célzó komplex, a közösségi és társadalmi kapacitásokra is építő fejlesztési terv. A támogatás segítségével számos fejlesztést megalapozó dokumentum készül, melyek egyike az üzleti terv.

Üzleti terv készítése hagyományosan elsősorban induló vállalkozások esetében és/vagy új termékek, szolgáltatások bevezetésekor megszokott. Könnyen belátható, hogy kis ártérelmezéssel településekre – illetőleg önkormányzatokra mint gazdálkodó szervezetekre – nézve is releváns és indokolt lehet az üzleti tervkészítés, és lényegében nem történt más jelen dokumentum létrejöttével. Az üzleti tervek felépítését rugalmasan követve, ahhoz hasonló szerkezetű, ámde speciálisan településfejlesztési szemszögű szakmai anyag készült. Az alábbiakban rövid áttekintést nyújtunk az egyes fejezetek tartalmáról.

Az első fejezet a község rövid bemutatására szolgál, ahol áttekintésre kerülnek a település főbb történeti, geopolitikai, természetföldrajzi, demográfiai ismérvei és tendenciái.

Ezt értelemszerűen követi a helyzetfeltáró, -elemző és -értékelő munkarész, ami a második fejezet. Ezen belül módszertanilag elsőként a jogi, szabályozási és koncepcionális kontextus vizsgálata indokolt, ahol nemcsak a vonatkozó jogszabályok, hanem a nemzeti, illetőleg térségi szintű fejlesztési dokumentumok lényegi elemeinek áttekintése is megtörténik. Azután települési szintre jutva bemutatásra kerülnek a már alkalmazott településfejlesztési eszközök is. Itt egy igen fontos részhez érkezünk: megvizsgáljuk és áttekintést nyújtunk a község értékeiről, erőforrásairól, problémáiról, mindebből a harmadik fejezetre kirajzolódik a település jövőképe, mottója:

Újlengyel egy olyan, agrárhagyományaira maximálisan építkező, kedvező adottságait és fekvését a turizmus és a vállalkozásélénkítés érdekében jól kihasználó, összetartó lakosságú településként látja önmagát, ahol jó élni és dolgozni.

A harmadik fejezetben a jövőkép-alkotást követően meghatározásra kerülnek azok a célok, amelyek elérésével ez a jövőkép megvalósulhat. Nem feledkezünk meg eközben az esetleges kockázatokról sem. Ezek után mintegy összefoglalásként egy SWOT-analízis következik, amely lényegében egy állapotfelmérés Újlengyelről a tervkészítés időpontjában, hogy azután a jövőbe lépés, a kitörési pontok meghatározása következzenek.

A negyedik fejezet – mely az üzleti tervek esetében szükséges pénzügyi tervet hivatott pótolni – a települések gazdálkodási kereteiről általában, illetőleg Újlengyel gazdálkodásáról konkrétan szól, de nyilvánvalóan nem lehet célja az önkormányzat helyett költségvetési kérdésekről gondolkodni.

Az ötödik fejezet nem más, mint részletes, községi karakterisztikájú, ágazati jellegű tényfeltárás és iránymutatás a településfejlesztéshez, ahol külön-külön foglalkozunk a mezőgazdaság, a turizmus, a helyi közösség, a foglalkoztatás-bővítés, stb. kérdéseivel, érintve minden olyan területet, amely Újlengyel számára fontos.

Egy üzleti terv, így ez az anyag sem nélkülözheti a megvalósítást elősegítő marketing eszközök ismertetését, így a hatodik fejezetet ennek szenteljük. Néhány javaslatot eltekintve itt megmaradunk az általános bemutatás szintjén, mely teret hagy a TÁMOP-projektből szintén megvalósítandó széleskörű településmarketingnek.

Mindennemű fejlesztés forrásigénnyel bír, ezért nagyon lényeges a finanszírozási lehetőségek áttekintése. A hetedik fejezetben ismertetjük a közszféra, a vállalkozások és a civilek számára elérhető európai uniós pályázati lehetőségeket, a hazai forrásokat, illetőleg az önkormányzati saját bevételek struktúráját.

Végül a nyolcadik fejezetben a településfejlesztési beavatkozások nyomon követéséhez is kereteket és rövid módszertant adunk. A monitoring jelentősége abban áll, hogy visszacsatolást nyújt arról, hogy az adott beavatkozás megfelelt-e az eredeti célkitűzéseknek. Mérhetővé teszi a fejlesztés hatásait, eredményeit, elősegíti a tapasztalatok felhalmozódását, a jövőbeli beavatkozások döntés-előkészítését, ez által a még sikeresebb megvalósítást.

1 A TELEPÜLÉS RÖVID BEMUTATÁSA

1.1 Történet, települési alapadatok és ismérvek, adottságok

A **község településtörténete** az i.e. 1600 körüli időkre nyúlik vissza. A XI-XIII. században alakult ki az avar település, melyet 1302-ben Vatha néven említ egy oklevél. A későbbi Vatya jelentősebb falunak számított, templommal is rendelkezett. A török megszállás alatt a falu teljesen elpusztult, elnéptelenedett. A későbbi időkben a tanyás település volt jellemző Vatya pusztára. A lakosság létszáma 1870-ben 519 fő volt. Az 1890-es években Vatya pusztát felosztották, a Pótharaszti határ menti területen, a Nagykörösi út két oldalán 125 db házhelyet mértek ki, a létrejött település Lengyelfalva néven vált ismertté és közigazgatásilag Újhartyánhoz tartozott. A betelepült népesség a közeli és távolabbi községek lakosságából származott. 1922-ben a földreform keretében kiosztott házhelyeknek köszönhetően a község egy új teleppel bővült, amely a településhez kapcsolódott, de a közigazgatási határon kívül Pótharaszt területén. A terület átcsatolásához a Vármegye nem járult hozzá. Az 1945. évi földreform alkalmával a község 1010 kh földet kapott kiosztásra, Pusztavacs és nagyobb részét Pótharaszt-pusztá területéből. Az addig Újhartyán közigazgatása alá tartozó települést és a Nyáregyházához tartozó részeket önálló községgé nyilvánították, a hatóság engedélyezte Lengyelfalva, Újtelep, Vatya pusztá lakott helyek községgé alakulását engedélyezte. Ekkor határoztak arról is, hogy a község nevét **Újlengyel**-re változtatják.

Az első jelentős építkezést a helyi Római Katolikus Leányegyház indította el 1948-ban. Az imaház építése állami segítség nélkül, a helyi és környékbeli hívek adományaiból. A II. Világháború alatt leszerelt elektromos hálózat helyett a község csak 1955-ben kapott újra villanyt. A helyi infrastruktúra kialakítása 1958-ban indult, állami segítséggel és a lakosság jelentős önkéntes munkájával jött létre. A kollektivizálás hatására megnőtt a bejáró dolgozók létszáma és ezzel egyidőben megkezdődött a fiatalok elvándorlása. További hátrányt jelentettek a község fejlődése szempontjából a kötelező integrációk, a tanács és a szakszövetkezet Újhartyánhoz csatolása. A kényszertársulások nem találtak a lakosság egyetértésével, így 1990-ben nem volt kérdéses az **önállóság visszaállítása**.¹

1. táblázat Újlengyel község adatai

Közigazgatási adatok		Népesség adatok	
Régió	Közép-Magyarországi	Lakónépesség (fő)	1.672
Megye	Pest	Ezer lakosra jutó élveszületések száma (fő)	3,6
Járás	Dabasi	Ezer lakosra jutó halálozások száma (fő)	13,2
Jogállás	Község	Természetes szaporodás/fogyás (fő)	-9,6
		Ezer lakosra jutó belföldi vándorlási egyenleg (fő)	-9,6
Területi adatok		Foglalkoztatottsági adatok	
Terület (ha)	2.623	Foglalkoztatottak a lakónépesség %-ában	42,1
Belterület (ha)	134	Helyben lakó és dolgozó a helyben foglalkoztatott %-ában	57,1
Külterület (ha)	2.489	Ingázási különbözet ezer lakosra (fő)	-165

Forrás: www.ksh.hu

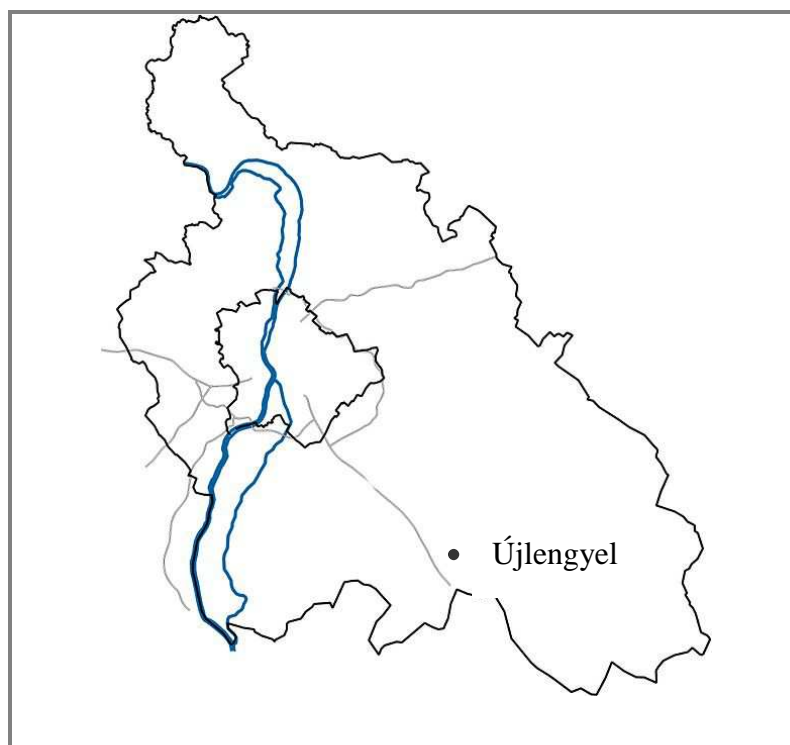
¹ Forrás: www.ujlengyel.hu/tortenelmunk

A fenti adatok alapján Újlengyel közepméretű, község jogállású település a Dabasi járásban. Külterülete több mint 18-szorosa a közigazgatási belterület méretének. A település népességének fogyásában a természetes fogyás és a belföldi vándorlás azonos mértékben játszik szerepet.

1.2 A település földrajzi elhelyezkedése

Újlengyel **Budapest tágabb vonzáskörzetében** helyezkedik el, bár a Budapesti agglomeráció területrendezési tervéről szóló 2005. évi LXIV törvény szerint nem tartozik a főváros agglomerációjába. Földrajzi értelemben négy kistáj találkozásánál fekszik, melyek a Dunamenti síkság részét képező Pesti hordalékkúp síkság, a Csepeli sík, továbbá a Duna-Tisza közti síkvidék részét képező Pilis-Alpári homokhát, valamint a Kiskunsági homokhát.

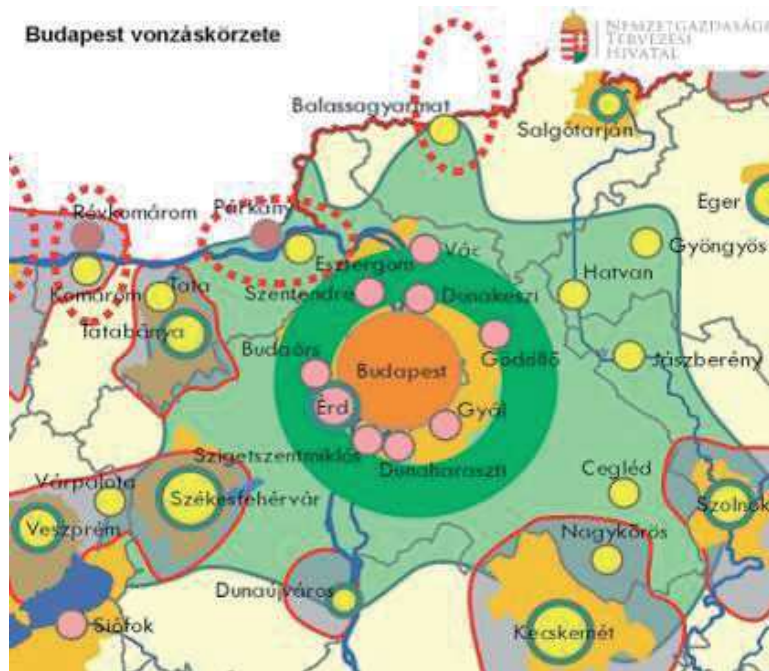
1. ábra Újlengyel község a térképen

Forrás: www.wikipedia.org/wiki/Újlengyel

A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal 2014. január 03-án tette közzé honlapján a **Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** (továbbiakban: OFTK) c. dokumentumot. Az országgyűlési határozattal elfogadott dokumentum megállapítja, hogy a fent citált hatályos törvény szabályozás vonatkozásában szükséges a Budapesti agglomeráció lehatárolásának újraértelmezése. A Pest megyei települések többsége nem tagja az agglomerációnak, de a megye városainak mindegyike csatlakozhat a Budapest üzleti nagytérségének peremén található „belső gyűrű városai” fűzér egyes tagjai körül kialakuló markáns és specializált várostérségi gazdaságfejlesztéshez. A megye városainak meg kell szervezniük térségük közszolgáltatását, közigazgatását, helyi gazdaságát és e megyében is megtalálható a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból országosan is elmaradott térség problémaköre.

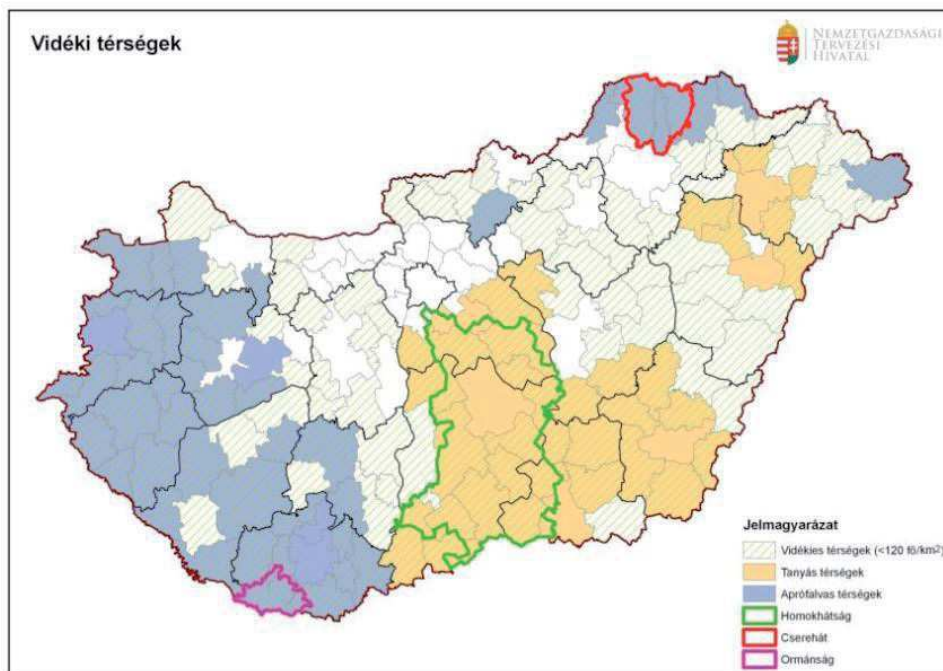
2. ábra Budapest vonzáskörzete az OFTK szerint

Forrás: Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról

A **vidéki térségek** lehatárolására az általánosan használt OECD lehatárolás szerint a 120 fő/km² népsűrűség alatti térségeket tekintjük vidéki térségnek. A tervezési-statisztikai szerepen túl ennek jelentősége az uniós vidékfejlesztési támogatások célterületeinek kijelölésében van.

3. ábra Vidéki térségek az OFTK-ban

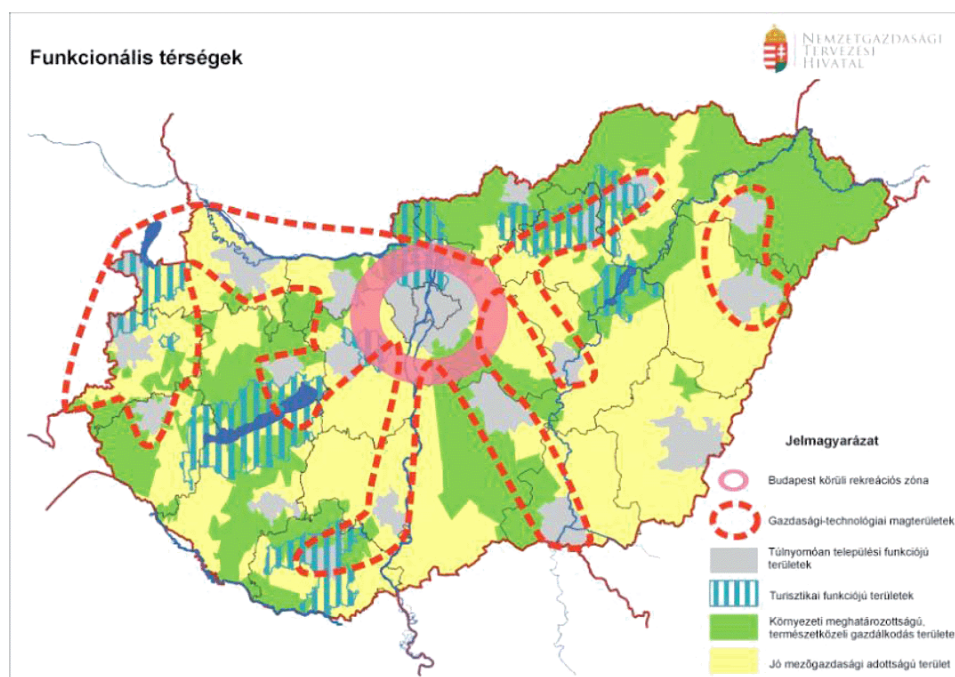
Forrás: Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról

Újlengyel a Homokhátsághoz tartozó, tanyás térség része. A Homokhátság egy speciális táji, környezeti problémákkal, adottságokkal rendelkező vidéki térség, amelynek sajátos fejlesztési feladatai az OTFK külön nevesíti.

A **funkcionális megközelítés** szerint az adott térség elsősorban egy vagy több feladat ellátásával kapcsolódik a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba. A települések felosztása nem kizárólagos és semmiképpen nem szabályozás jellegű, azaz ez a besorolás nem determinálja alapvetően egy-egy térség/település fejlődési, fejlesztési pályáját, ugyanakkor irányadónak mindenképpen tekinthető.

Újlengyel az OTFK-ban meghatározott **funkcionális térségek több típusával** is érintett: a főváros körüli rekreációs zóna térségében, az autópályák mentén kirajzolódó gazdasági-technológiai magterületekben található, ugyanakkor természetközeli területnek minősül.

4. ábra Funkcionális térségek az OTFK-ban

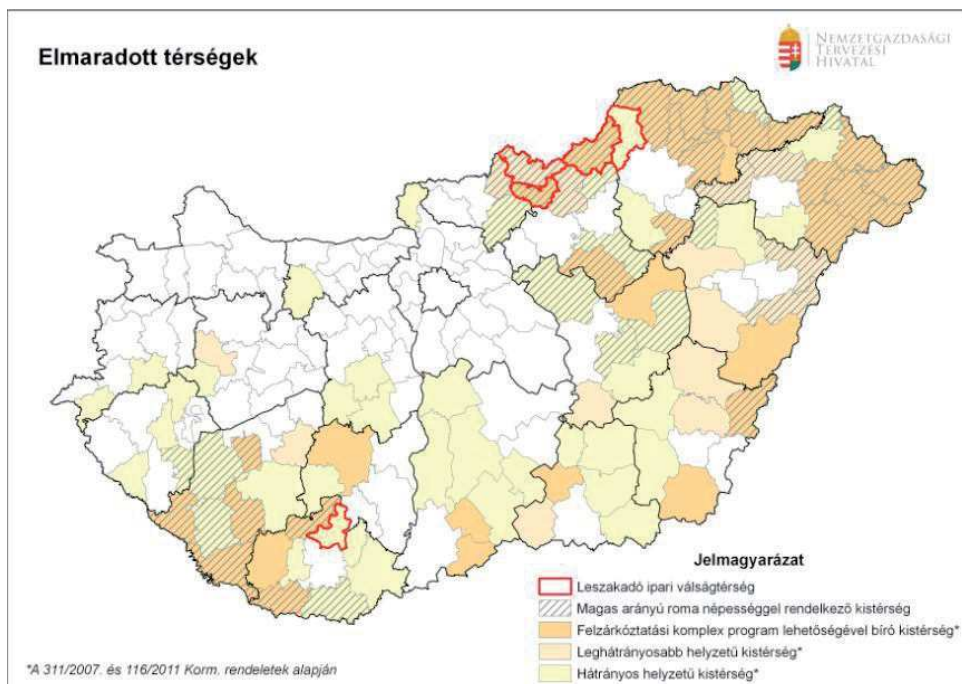
Forrás: Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

A gazdasági különbségek csökkentése, a térségi felzárkóztatás érdekében az OTFK megkülönbözteti az ún. **elmaradott térségeket**. Az ipari válságterületek, a roma népesség magas aránya alapján lehatárolt területekkel kapcsolatban a fejlesztési koncepció külön fejlesztéspolitikai feladatokat határoz meg.

Újlengyel, csakúgy mint Pest megye csaknem egésze, nem tartozik az ország elmaradott térségei közé.

5. ábra Elmaradott térségek az OFTK-ban

Forrás: Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

Egy település földrajzi vonatkozásai többféle szempontrendszer alapján vizsgálhatók. A szempont-csoportok, illetve azokon belül az egyes jellemzők sem azonos súlyúak, léteznek meghatározóbb és vannak kevésbé determináló tényezők.

2. táblázat Újlengyel község földrajzi helyzetének legfontosabb jellemzői

Geopolitikai jellemzők	Közlekedés-földrajzi jellemzők
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budapesttől való távolsága közúton 50 km. ▪ Csaknem az ország mértani közepén fekszik. ▪ Pest megye, így a Közép-Magyarországi Régió déli részén helyezkedik el (határmenti, periférikus fekvés) ▪ Budapesttől való távolsága közúton 50 km. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A Szegedet és Kecskemétet a fővárossal összekapcsoló M5 autópályától a távolsága közúton 6 km ▪ A 4-es számú főút vonal távolsága közúton 15 km ▪ A település észak-nyugati részén vezet a 405-ös számú út, amely az M5 autópályát és a 4-es számú főközlekedési útvonalat (is) összekötő E60 európai közlekedési útvonal része. ▪ A tervezett, és bizonyos szakaszon már épülő M4 autópálya nyomvonala a település közelében halad. A tervek szerint Pilis és Albertirsa megközelítésére is épül autópálya-lehajtó.

Település- és népesség-földrajzi jellemzők	Természetföldrajzi jellemzők
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság száma alapján a középfalvak kategóriájába tartozik. ▪ A legközelebbi központi szerepkörű település a járásszékhelyként funkcionáló Dabas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Legnagyobb része enyhén hullámos síkság. ▪ A talaj változó termékenységű, a barnaföldek aránya 7%. ▪ Erősen vízhiányos terület, a belvizet a Duna-völgyi főcsatorna vezeti el. ▪ Jellemző növénytársulásai a tölgyesek.

2 HELYZETFELTÁRÁS, -ELEMZÉS ÉS -ÉRTÉKELÉS

Először tágabb kontextusba helyezzük Újlengyel község vizsgálatát, mely a jogi, szabályozási és koncepcionális környezet áttekintésével indul, majd sorra kerülnek a településfejlesztés eddig alkalmazott helyi eszközei. Ezután megtörténik az értékek részletes feltárása, elkészül az erőforrástérkép. Fontos az erősségekre és értékekre történő koncentráció, de éppen ilyen lényeges a problémák feltérképezése is a kép teljessége érdekében. Ezzel kirajzolódik a település jövőképe és meghatározhatóak céljai. Eközben a megvalósíthatósági kockázatok elemzése sem kerülhető meg. Mindezek szintézisét biztosítja egy tömör SWOT-elemzés, végül megfogalmazhatóak a kitörési pontok.

2.1 Jogi, szabályozási és koncepcionális környezet

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

A helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges. Az önkormányzati törvény a kötelező feladat- és hatáskör megállapításánál differenciálni köteles, figyelembe véve a feladat- és hatáskör jellegét, a helyi önkormányzatok eltérő adottságait, különösen a gazdasági teljesítőképességet; a lakosság számát; a közigazgatási terület nagyságát. A jogszabály a hatáskör telepítésével egyidejűleg meghatározza a feladat- és hatáskörelátáshoz szükséges minimális szakmai, személyi, tárgyi és gazdasági feltételeket.

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

- 1. településfejlesztés, településrendezés;**
- 2. településüzemeltetés** (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- 3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;**
- 4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;**
- 5. környezet-egészségügy** (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
- 6. óvodai ellátás;**
- 7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;**
- 8. szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;**
- 9. lakás- és helyiséggazdálkodás;**
- 10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;**
- 11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;**
- 12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;**
- 13. helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;**
- 14. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;**
- 15. sport, ifjúsági ügyek;**

16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. hulladékgazdálkodás;
20. távhőszolgáltatás;
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

Az ország kiegyensúlyozott területi fejlődése és a térségi társadalmi-gazdasági, kulturális fejlődésének előmozdítása, valamint az átfogó területfejlesztési politika érvényesítése, az országos és a térségi területfejlesztési és területrendezési feladatok összehangolása érdekében az Országgyűlés – az Európai Unió regionális politikájára figyelemmel, alapelveihez, eszköz- és intézményrendszeréhez való csatlakozás követelményeire is tekintettel – alkotta meg a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvényt.

A területfejlesztés és területrendezés célja egyebek mellett **a főváros és a vidék, a városok és a községek, illetve a fejlett és az elmaradott térségek és települések közötti – az életkörülményekben, a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális feltételekben megnyilvánuló – jelentős különbségek mérséklése; az ország térszerkezete, településrendszere harmonikus fejlődésének elősegítése; a nemzeti és térségi identitástudat megtartása és erősítése.**

A területfejlesztés feladata egyebek mellett különösen: **az ország különböző adottságú térségeiben a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika** kidolgozása, összehangolása és érvényesítése; az elmaradott térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése; a **gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a munkanélküliség mérséklése; a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása.**

Az állam területfejlesztési feladata **különösen: az elmaradott térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokban meglévő területi különbségek mérséklése, az európai integrációs, innovációs területfejlesztési feladatok támogatása.**

A területfejlesztési és területrendezési feladatokat az állami szervek, az önkormányzatok, a természetes személyek és szervezeteik, a gazdálkodást végző szervezetek és az érdekvédelmi szervezetek, valamint más intézmények összehangoltan, egymással együttműködve látják el.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Az 1254/2012. (VII.19.) Korm. határozat rendelkezett a területfejlesztési politika megújításáról, a 2005-ben még külön tervdokumentumként készült koncepciók, az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) és az Országos Fejlesztési Koncepció (OFK) integrált kidolgozásáról, az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) elkészítéséről, megteremtve ezzel a fejlesztéspolitikai és területfejlesztési célok közvetlen összehangolását. Az **OFTK a 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszak új kihívásaira is reagál**, mely a hazai és nemzetközi szakpolitikai stratégiák áttekintésével, a jövőt befolyásoló trendek, kihívások elemzésével készült, fókuszálva a nemzeti fejlesztési és területfejlesztési célokra, a területfejlesztési beavatkozásokra, **kiemelten a városok és várostérségek**

fejlesztésére, a város-vidék kapcsolatok erősítésére. Az Országgyűlés társadalmi egyeztetést követően, az 1/2014 (I.3.) OGY Határozatával elfogadta a Konceptiót.

Újlengyel adottságai, fejlesztési irányai, céljai az OFTK-határozat szerinti, a nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása során a szakpolitikában érvényesítendő specifikus és területi célok közül többhöz is jól illeszthetők. Az OFTK tizenhárom specifikus célt tűz ki, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt. **A célok, illetőleg az egyes célokhoz kapcsolható azon beavatkozási területek, melyek Újlengyel esetében is relevanciával bírhatnak, az alábbiak:**

Szakpolitikai specifikus célok és beavatkozási területek:

- a versenyképes, innovatív gazdaság
  - a **kis- és középvállalkozások és a helyi gazdaság** szerepének megerősítése
  - a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése,
  - a vállalkozások **kreatív és innovatív fejlesztéseinek** a támogatása,
  - a geotermális és **megújuló energetikai potenciál** kihasználása, az energiahatékonyság növelése és a zöld gazdaság előmozdítása,
- gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
  - a **belföldi turizmus erősítése** a kiemelt turisztikai vonzerők fejlesztésével,
  - az egészséges életmódot, a **rekreációt, a sportot, a mozgást**, az egészséges életet lehetővé tevő közösségi terek biztosítása,
  - az egészségtudatosság ösztönzésére irányuló társadalmi és településfejlesztési programok megvalósítása,
  - az egészségügyi, gyermek- és idősellátással, szociális ellátással és mentálhigiéniával kapcsolatos közösségi szolgáltatások biztosítása és bővítése.
- **életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése**
  - a foglalkoztatást és a természeti erőforrások fenntartható módon történő felhasználását biztosító, életképes agrár- és élelmiszergazdaság, valamint termelés szerkezet kialakítása,
  - törekedni kell az egészséges élelmiszerek előállítására, a hozzáadott értéknövelésére, valamint kiemelten kell foglalkozni a kertészet és az állattenyésztés fejlesztésével, az ökológiai gazdálkodás erősítésével a genetikai alapok, és a GMO-mentesség megőrzése érdekében,
  - a minőségi magyar termékek, élelmiszer-feldolgozás megtartása, „újjáélesztése”,
  - a helyi és magyar termékekkel kapcsolatos fogyasztói tudatosság erősítése, a helyi termékekre épülő közétkeztetés és a gasztronómiai kultúra javítása,
  - a természet-, táj- és környezetvédelem szerepének erősítése, a biológiai sokféleség megőrzése, a vidéki örökség, vidéki térségeink táji, társadalmi, gazdálkodási és építészeti értékeinek megőrzése és értékalapú fejlesztése, a hagyományápolás és a helyi identitás erősítése,
  - kiegyensúlyozott város-vidék kapcsolatok megteremtése,
  - a vidéki értékekre és az ott történő települési infrastrukturális és szolgáltatási fejlesztésekre alapozva a vidéki életforma presztízsének javítása, a fiatalok vidékre településének ösztönzése,

- az öfenntartó családi gazdaságok erősítése, a saját szükségletre történő kertművelés és állattartás ösztönzése, demográfiai, szociális földprogramok és komplex tájgazdálkodási programok megvalósítása,
  - a kulturális és közösségi létesítmények, könyvtárak, népfőiskolák, tájközpontok, kutatóintézetek hálózatának bővítése és megerősítése,
  - a helyi értékek és történetekhez kapcsolódó kulturális szolgáltatások fejlesztése az egyéni tudás, a versenyképesség megszerzése érdekében,
  - a helyi és vidéki térségek gazdasági együttműködéseinek a javítása, a helyi termékek piacszervezésének és a közvetlen értékesítés lehetőségeinek az erősítése,
  - gazdasági diverzifikáció valamint a vidéki térségek bekapcsolása a gazdaságba és a turizmusba.
- **kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I**
    - a tehetség és kreativitás itthoni kibontakoztatása az ország általános gazdasági, társadalmi, kulturális és szellemi értékeinek fejlődése érdekében,
    - a korai iskolaelhagyás megelőzését támogató szolgáltatások és programok fejlesztése
    - digitális fordulat, a digitális kompetenciák fejlesztése és az infokommunikációs hozzáférés bővítése.
  - **értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom**
    - a **kulturális hagyományok és örökség megőrzése, az identitás erősítése** a kulturális értékekhez és szolgáltatásokhoz, valamint a közművelődéshez történő hozzáférés biztosításával,
    - a közösségi és családi életre nevelés, az öngondoskodási képesség és a társadalmi befogadás, felelősségvállalás, valamint a szolidaritás erősítése,
    - a közösségi életet és a gyermekvállalást ösztönző, családbarát közszolgáltatások kialakítása,
    - a közösségi és társadalmi értékek és értékrendek szerepének erősítése, megteremtése,
    - közösségi és szociális gazdaságfejlesztés, a szociális jellegű foglalkoztatás (pl.:közfoglalkoztatás) és önkéntesség erősítése.
  - **jó állam, szolgáltató állam és biztonság**
    - stratégiailag vezérelt, célzott fejlesztéspolitika,
    - a közszolgáltatások megújítása, valamint a növekvő társadalmi biztonság – kiemelt figyelmet fordítva a lakossági közbiztonság, a szociális, családi és személyi biztonság, az információbiztonság, a munkahelyi biztonság – megteremtésére.
  - **stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme**
    - az élővilág, a termőföld, a talajok és a vízbázisok védelme, az ivóvízminőség javítása, illetve a tájgazdálkodási keretekbe illeszkedő vízgazdálkodás,
    - a zöldgazdaság bővítése, a környezetvédelmi ipar fejlesztése, energiatakarékosság és -hatékonyság, energiabiztonság, a megújuló energiaforrások térségi autonóm energiaellátási rendszerekben való fenntartható hasznosítása, a geotermikus energia komplex hasznosítása, a földhő hasznosítása,

- a fenntartható hulladékgazdálkodás (megelőzés, újrahasznosítás, ártalmatlanítás) feltételeinek megteremtése,
- a környezetvédelem és a környezetbiztonság, a környezeti oktatás, nevelés és szemléletformálás erősítése.

Területi specifikus célok és beavatkozási területek:

- az ország makro-regionális szerepének erősítése
- a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
  - a **város-vidék kapcsolatok** erősítése
- **vidéki térségek népességeltartó képességének növelése**
  - a kialakult város-vidék kapcsolatok illetve településstruktúra és a gazdálkodási hagyományok függvényében differenciált, integrált vidékfejlesztés,
  - a tanyás és aprófalvas térségek fejlesztése, valamint a leszakadó vidéki térségek komplex fejlesztése,
  - a klímaváltozás hatásai által különösen érintett vidéki térségek (pl.: a Duna-Tisza közti Homokhátság) esetében növelnünk kell a térségek alkalmazkodó képességét
- kiemelkedő **táji értékű térségek fejlesztése**
  - a táji értékekre és a tájkarakterre alapozott térségfejlesztés,
  - a térségek sajátos gazdasági profillal történő fejlesztése
- területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
  - a perifériák, **leszakadó vidéki térségek** becsatolása az ország gazdasági és társadalmi vérkeringésébe
- összekapcsolt terek: az **elérhetőség és mobilitás** biztosítása.
  - helyi szinten egyrészt a városon belüli közlekedés fejlesztése, másrészt a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása,
  - térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása

Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020

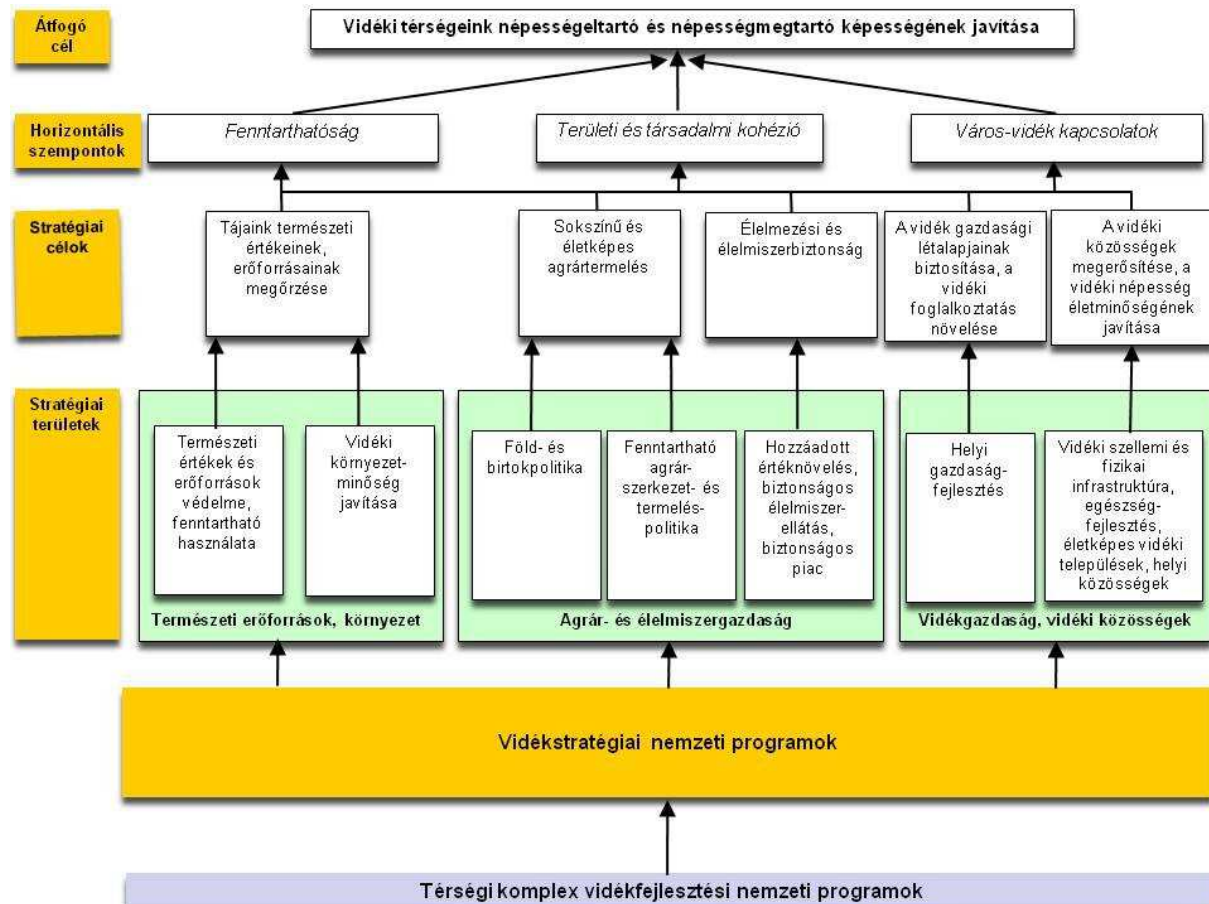
A stratégia átfogó célkitűzése a vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása. Ennek jegyében cél egy olyan vidékfejlesztési program megvalósítása, amely **az emberek és a közösség** értékeire építve, a **hagyományokat** ápolva, a **táji és épített környezet** értékeit megőrizve, a természeti erőforrásokkal **fenntartható módon gazdálkodva**, a mezőgazdaságot és a nem mezőgazdasági tevékenységet folytató **vidéki vállalkozásokat fejlesztve** nyújt esélyt a **vidéki élet megbecsültségének és vonzerejének helyreállítására**, a vidéken élők életminőségének átfogó javítására.

Cél a vidékről történő elvándorlás megállítása, a **fiatalok számára** a helyben maradásra, az iskolák, az egyetem elvégzése után a **hazatérésre ösztönző feltételek** kialakítása, a vidéki térségek, települések, kiemelten a falvak és a tanyák gazdasági létalapjának megerősítése, újjászervezése, a **vidéki gazdaság több lábba állítása**, mindezzel a megélhetés biztosítása, a munkahelyek megőrzése és a foglalkoztatás növelése. Ehhez a **helyi közösségek által megfogalmazott, a helyi adottságokra, sajátosságokra, erőforrásokra építő helyi gazdaságfejlesztési programok** nyújthatnak keretet, magukban foglalva a mező-, erdő- és

élelmiszergazdaság, a **helyi feldolgozás és értékesítés, a kézműves, kisipari és szolgáltatási tevékenységek**, a helyi erőforrásokra és rendszerekre is támaszkodó **helyi energiatermelés és ellátás** szervezését.

A stratégiai célokat és területeket az alábbi ábra foglalja össze.

6. ábra A Nemzeti Vidékstratégia célrendszere

Forrás: Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020

A stratégia átfogó célkitűzése a vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása. Ennek jegyében cél egy olyan vidékfejlesztési program megvalósítása, amely **az emberek és a közösség** értékeire építve, a **hagyományokat** ápolva, a **táji és épített környezet** értékeit megőrizve, a természeti erőforrásokkal **fenntartható módon gazdálkodva**, a mezőgazdaságot és a nem mezőgazdasági tevékenységet folytató **vidéki vállalkozásokat fejlesztve** nyújt esélyt a **vidéki élet megbecsülésének és vonzerejének helyreállítására**, a vidéken élők életminőségének átfogó javítására.

Pest Megyei Területfejlesztési Program (2014)

Pest Megyei Területfejlesztési Programja törekedve az európai uniós tematikus célkitűzésekhez és Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Programhoz való illeszkedésre, nyolc fő beavatkozási területet azonosít. Alábbiakban a nyolc prioritás és az azokon belüli intézkedések vázlatos áttekintése következik.

1. prioritás: Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedések:
  1. Vállalkozások versenyképességének javítása
  2. Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése
2. prioritás: Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)
Intézkedések:
  1. Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (az egyik fejlesztendő beavatkozási terület a Dabas/Ráckevei térség, ahová Újlengyel is tartozik. A Program alapján a térségre allokált, operatív programokon átívelő, teljes támogatási forrásigény 4 Md Ft.)
3. prioritás: Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedések:
  1. Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok
  2. Közösségi közlekedés
  3. Közúthálózat fejlesztése
4. prioritás: Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedések:
  1. Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkciókhoz köthető fejlesztések
  2. Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása
5. prioritás: Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedések:
  1. Energiahatékonyság növelése, CO₂ kibocsátás csökkentése
  2. Vízgazdálkodás
  3. Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése
  4. Hulladékgazdálkodás fejlesztése
  5. Vízközmű hálózatok fejlesztése
6. prioritás: Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedések:
  1. humán erőforrás-fejlesztés
  2. Pest megyei (oktatási, kulturális, szociális) intézmények fejlesztése és építése
  3. Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése
  4. Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció
  5. Társadalmi programok megvalósítása
7. prioritás: Testben és lélekben egészséges Pest megye
  1. Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése
  2. Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése

8. prioritás: Integrált Területi Beruházások Pest megyében

Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet
Homokhátság térségének komplex fejlesztése
Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása

A Területfejlesztési Program számos olyan ágazatot is nevesít a Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok között, melyek Újlengyel számára is fontosak lehetnek: turizmus, mezőgazdaság és élelmiszeripar, kreatív ipar, logisztika.

A Program a dabasi kistérséget, ahová Újlengyel is tartozik, a megyén belül a leszakadó térségek között említi. A lemaradó térségekben a helyi gazdaság és növekedés beindítása a cél, térségre szabott beavatkozási eszköztárral. Sajátos feladatot jelent az **új vállalkozások alapítása, a vállalkozások fejlesztése**, a tudatosabb inkubáció és telephelyfejlesztés, a termékfejlesztés ösztönzése, az ipari parkok helyzetének és szerepének újragondolása, a nagyfoglalkoztatók letelepítése és megtartása, a kistérségek adottságainak megfelelő szakképzés és felnőttképzés minőségi újjászervezése, a térség márkaépítését, valamint pozíciószerezését támogató marketingtevékenység kiemelt felkarolása. A Dabas/Ráckevei térségben a mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz való alakítását szerepelteti a beavatkozások között: Teljes termelői rendszer kerül kialakításra az ágazatban magas hozzáadott értékű termékek térségbeli előállítására, a piacok növelése érdekében. Előtérbe kerülnek az intenzív kultúrák (kertészet, zöldség és gyümölcsstermesztés), valamint a legújabb technikák és termelési módok a természeti adottságok maximális kihasználása érdekében (gyógy- és energianövények). A turizmus tekintetében pedig cél a hétvégi üdülések kiterjesztése hosszabb időszakokra, a természeti adottságokon alapuló öko-, aktív-, lovas és kerékpáros, horgász turizmus fejlesztése.

A Program a Dabas/Ráckevei térségre vonatkozóan hat fejlesztési csomagot határoz meg, melyek a következők:

1. A mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz való alakítása;
2. Több lábbon álló turizmus vonzóképségének fokozása;
3. Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés;
4. Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése;
5. Piacorientált oktatási-képzési programok biztosítása;
6. Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése

2.2 A településfejlesztés eddig alkalmazott eszközei

Újlengyel településfejlesztési irányelvei

Újlengyel Község Településfejlesztési koncepciója a Pestterv által 2002-2005-ben kidolgozott és 2005-ben jóváhagyott településrendezési eszközök műleírása szerint 2003-ban készült. A koncepció azonban akkor nem került határozattal elfogadásra. Ezt a hiányt pótolta a település Önkormányzatának képviselő-testületének 109/2012. (IX.03.) számú képviselő-testületi határozata. A határozat a község **fejlesztésének irányelvei** között fogalmazza meg az ökológiai, társadalmi, gazdasági fenntarthatóság egyensúlyát, a minőségi fejlődést, élhető község kialakítását, a népesség megtartását, az újlengyeli polgárok és vállalkozók érdekeinek szolgálatát, a külső források bevonását a finanszírozásba, ill. később a jövőbeni fejlesztők arányos hozzájárulását a településfejlesztéshez.

A község önkormányzata, lehetőségeihez mérten igyekszik a településfejlesztési, helyi gazdaságfejlesztési feladatok minél szakszerűbb ellátására. A település stabil költségvetéssel rendelkezik, ám fejlesztési lehetőségei korlátozottak, azokat pályázatok útján is próbálja

bővíteni. Újlengyel 2011-ben megfogalmazott **gazdasági programja alapján** 2014-ig az alábbi **területek és eszközök** rajzolódnak ki:

Munkahelyteremtés

Az önkormányzat jelenlegi gazdasági helyzete nem teszi lehetővé a munkahely-teremtő beruházások közvetlen - a költségvetés terhére történő – támogatását. A település ezért a helyi adottságainak kihasználásával igyekszik a közigazgatási területére csábítani a munkahelyteremtő termelő vállalkozásokat.

Ingatlanpolitika

Újlengyel a település lakosságszám-növeléséhez megfelelő, középtávon is elegendő belterületi ingatlannal rendelkezik. Az önkormányzat a településrendezési tervet szükség esetén felülvizsgálja, és a termelő vállalkozások megtelepedését elősegítő változtatásokat megteszi. Jelenleg a község északi részén elterülő gazdasági terület áll tervezés alatt. A terület a lakott részekről távol esik, ezért alkalmas arra, hogy esetlegesen nagyobb zajjal járó tevékenységek számára is letelepedési lehetőséget biztosítson.

Adópolitika

Az önkormányzat vállalkozás- és emberbarát adópolitikát folytat, melynek célja, hogy elsősorban ne a lakosság adóterhei révén próbáljon bevételhez jutni.

Közzolgáltatások fejlesztése

Az önkormányzat mindenkor törekszik az általa nyújtott közzolgáltatások eszköz-ellátottságának javítására, ill. árának racionális szinten tartására.

2.3 Pályázatból megvalósult tevékenységek

A 2007-2013-as uniós fejlesztési ciklus Környezet és Energia Operatív Programjának (KEOP) 5-ös prioritásából (Hatékony energiafelhasználás) valósult meg **„Újlengyel-Vízmű épületének épületenergetikai fejlesztése”**. A mintegy 5,7 M Ft összértékű projekt több mint 4,8 M Ft vissza nem térítendő támogatást kapott. A beruházás fő elemei a hőszigetelés és nyílászáró csere, illetőleg a radiátorok hőszabályzó szelepekkel történő ellátása voltak. A felújított épületet 2014 júniusában átadták. A beruházás korszerűbb, alacsonyfogyasztású, jól működő épületet eredményezett, amely válaszol a korunk legaktuálisabb kihívására: a fogyasztáscsökkentésre és a környezetünk minél hatékonyabb megővására. Az épület energetikai besorolása "E" kategóriáról "B" kategóriára javult.

Szintén a KEOP 5-ös prioritásából valósul meg a helyi óvoda energetikai felújítása. A fejlesztés 2013-ban indult és várhatóan 2014 őszén ér véget. Az összesen közel 40 M Ft összértékű, 85%-os támogatási intenzitású projekt pontos címe: **„Újlengyel – Napköziotthonos Óvoda épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva”**. Rövid műszaki tartalma a következő: az óvoda épületének felújítása (szigetelés, régebbi nyílászárók cseréje, fűtésnél hő leadó testek bővítése, 4 db 100m mély talajszondára épülő hőszolgáltatás, napelemekre épülő elektromos energia előállítás).

A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) 5-ös prioritása (A társadalmi befogadás, részvétel erősítése) által valósul meg közel 100 M Ft vissza nem térítendő támogatással, 100%-os támogatási intenzitás mellett az **„Újlengyel település felvirágoztatási lehetőségei”** c. projekt. A sokrétű fejlesztési projekt 2014 elején indult és 2015 nyaráig tart, és konzorciumban valósul meg, ahol az önkormányzat a fő partner, egy helyi egyesület és egy helyi Kft. a másik két szereplő. A támogatás célja, hogy a község helyi kapacitásait felhasználva, a helyi lakosság bevonása által kialakításra kerüljön egy a kedvezőtlen

gazdasági és társadalmi folyamatok megfordítását célzó komplex fejlesztési terv és kialakuljon a szükséges közösségi és társadalmi kapacitás. A program kiemelt figyelmet szentel a közösségi és vállalkozói aktivitás erősítésének, a fejlődési potenciálok feltárásának, a helyi adottságokhoz illeszkedő, hiánypótló közösségi szolgáltatások kialakításának és a társadalmi kapacitások fejlesztésének.

A Vidékfejlesztési Minisztérium tanyafejlesztési programjában bruttó 7 M Ft, 100%-os támogatási intenzitású támogatást nyert a település. 2012-ben és 2014-ben a Falunap rendezvényeket a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium 2,5 M, illetve 2 M Ft-tal támogatta.

Az elnéptelenedő települések romló társadalmi, gazdasági folyamatainak megfordítását célzó pályázati projektekre elnyert támogatási összeg 10%-a fordítható fizikai fejlesztésre (közpark-felújítás és szolgálati lakás felújítás). A támogatás segítségével számos fejlesztést megalapozó dokumentum készül: Környezeti hatásvizsgálat, marketingterv, kulturális terv, egészségterv, üzleti terv, komplex településfejlesztési terv, kompetencia és mobilitás térkép. A támogatásból finanszírozódik a projektet lebonyolítók – projektmenedzser, szakmai vezető, hálózati kapcsolattartó, programszervező, akciócsoport-vezetők, öntevékeny kör vezető, pénzügyi vezető, kulturális és közbeszerzési szakértő, könyvvizsgáló – munkabérének vagy megbízási díjának teljes költsége is. Továbbá megvalósulnak belföldi és külföldi tanulmányutak, illetőleg önkéntes és közösségi programok.

EMIR-adatgyűjtés

Az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai által támogatott pályázatokkal kapcsolatos valamennyi releváns információt az Egységes Monitoring és Információs Rendszer (EMIR) tartalmazza. A bárki számára hozzáférhető, nyilvános adatbázisból legyűjthetők a Nemzeti Fejlesztési Terv, az Új Nemzeti Fejlesztési Terv, illetve az Új Széchenyi Terv keretében támogatott pályázatok legfontosabb adatai. Az információs rendszer azonban nem foglalkozik a mezőgazdasággal kapcsolatos, szintén az EU által finanszírozott olyan támogatásokkal, amelyeknek forrása az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA).

Az EMIR-adatbázis alapján a 2007-2013 uniós költségvetési ciklusban Újlengyel önkormányzata a fentebb felsoroltakon túl, az alábbi projektek kedvezményezettje volt:

Alintézkedés, pályázat címe	Támogatási döntés dátuma	Támogatás összege (Ft)
KEOP 7.1.3.0 Ivóvízminőség javítása Kútvezek kezelése az ivóvízminőség-javítása érdekében	2008.04.30	6 268 750
KEOP 1.3.0/2F Ivóvízminőség javítása Kútvezek kezelése az ivóvízminőség-javítása érdekében	2009.07.31	158 843 750

Forrás: palyazat.gov.hu

Szintén az EMIR-adatbázis segítségével vizsgáltuk meg az Újlengyel településen vállalkozások, szövetkezetek támogatott projektjeit.

3. táblázat Újlengyel településen megvalósuló projektek támogatása (2007-2013)

Alintézkedés, kedvezményezett neve, pályázat címe	Támogatási döntés dátuma	Támogatás összege (Ft)
KMOP 1.2.7-08 E-kereskedelem és egyéb e-szolgáltatások támogatása STARJOBS Magyarország Humanszolgáltató Kft. E-business szolgáltatások bevezetése a STARJOBS Magyarország Humanszolgáltató Kft-nél.	2008.12.10	5 769 167
TÁMOP 2.3.3/A-09/2 Munkahelymegőrző támogatás képzéssel kombinálva Meló-Diák Országos Diák vállalkozásszervező Kft. A Meló-Diák Országos Diák vállalkozásszervező Kft TÁMOP-2.3.3/A pályázata	2010.02.02	6 839 561
TÁMOP 2.3.3/A-09/2 Munkahelymegőrző támogatás képzéssel kombinálva E-RANDY BIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓ KFT. Képzéssel és támogatással a munkahelyek megőrzéséért, az E-Randy Kft. fejlesztése	2010.03.19	14 032 561
TÁMOP 2.3.3/A-09/2 Munkahelymegőrző támogatás képzéssel kombinálva Universitas Szolgáltató Iskolaszövetkezet Az Universitas Szolgáltató Iskolaszövetkezet TÁMOP-2.3.3/A pályázata	2010.03.23	21 549 945
KMOP 1.5.2-11 Vállalati együttműködés és klaszterek támogatása INNOVA-Eco Környezettechnológia Klasztermenedzsment Korlátolt Felelősségű Társaság Az InnoVA-Eco Környezettechnológiai Klaszter Létrehozása a Hulladéktözsde Alapjainak Kieépítésével	2011.08.19	23 934 817
KMOP 1.2.1-11/A Mikro-, kis- és középvállalkozások technológiai fejlesztése INTER-VM TRANS Nemzetközi és Belföldi Árufuvarozó Kft. Technológiai fejlesztés az Inter-VM Trans Kft. telephelyén	2011.12.20	8 612 285
KMOP 1.5.3/AD-11 Az üzleti infrastruktúra és a befektetési környezet fejlesztése- ipari parkok, iparterületek és inkubátorházak támogatása ParkSol Ingatlanfejlesztő Korlátolt Felelősségű Társaság Energiatudatos iparterület-fejlesztés Újlengyel Község területén	2012.11.19	190 588 225
TÁMOP 2.1.3.A-12/2 Munkahelyi képzések támogatása mikro- és kisvállalkozások számára a Közép-Magyarországi Régióban AndreasAgro Munkaerő-kölcsönző és Munkaerő-közvetítő Korlátolt Felelősségű Társaság Munkahelyi képzés megvalósítása az AndreasAgro Kft.-nél	2012.11.29	6 267 444

Forrás: palyazat.gov.hu

A 2013-ban lezárult uniós költségvetési ciklusban tehát 8 vállalkozás, illetve szövetkezet kapott az Európai Uniótól támogatást újlengyeli projektje megvalósításához. A mintegy 277,6 M Ft összegű támogatás átlag 30%-os támogatási intenzitást feltételezve kb. 650 M Ft beruházási értéket takar.

2.4 Értéktár, erőforrástérkép

A Országgyűlés 2012-ben törvényt alkotott a **magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról** címmel (2012. évi XXX. törvény). A jogalkotó szándéka, hogy a magyar nemzeti értékek, és azokon belül a hungarikumok összegyűjtésre, dokumentálásra kerüljenek az értékek védelme és támogatása érdekében. A cél egy, a magyar kultúra évezredek értékeit, a magyarság szellemi és anyagi alkotásait, ember alkotta és természet adta értékeit átfogó **értéktár** összeállítása. A nemzeti értékek azonosításában, rendszerezésében, adataik nyilvántartásba vételében és folyamatos frissítésében, gondozásában a települési önkormányzatok is részt vehetnek. A helyi önkormányzat az értéktár bizottság munkájának eredményeként **települési értéktárat** hozhat létre, amelyet nyilvántartás céljából meg kell küldeni a megyei önkormányzat részére. Ugyanazon megye területén lévő szomszédos települések ún. **tájegységi értéktárat** hozhatnak léte. A törvény végrehajtásáról és a részletszabályokról a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) korm. rendelet rendelkezik. Az értéktár szakterületenkénti kategóriái a következők:

- agrár és élelmiszergazdaság
- egészség és életmód
- épített környezet
- ipari és műszaki megoldások
- kulturális örökség
- sport
- természeti környezet
- turizmus és vendéglátás

A **Pest Megyei Értéktár Bizottság** 2012. októberben alakult, elnöke Kocsi János. A hivatkozott kormányrendelet szerint a települési és a megyei értéktár bizottság munkájába bevonja a helyi, illetve a megyei közművelődési feladatellátás országos módszertani intézményét. Pest megyében a Nemzeti Művelődési Intézet Pest Megyei Irodája látja el ezt a feladatot.

Az alábbi települési értéktár nem azonos a törvény szövegében említett intézménnyel, ahhoz azonban természetesen felhasználható. Az értékek meghatározása során figyelembe vettük az abszolút értelemben, önmagában értéknek tekinthető tényezőket, továbbá azokat is, amelyeket az ott élők értéknek tartanak számon. Ez utóbbi szubjektív szempont teszi teljessé az értéktár tartalmát, a két megközelítést nem kezeltük szigorúan elkülönítetten.

4. táblázat Újlengyel község erőforrástérképe (értéktára)

Természeti értékek	Épített örökség
<ul style="list-style-type: none"> • Pótharaszti ősborkás védett parkerdő 	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett településközpont
<ul style="list-style-type: none"> • Erdős-füves homoki pusztai terület 	<ul style="list-style-type: none"> • Falusias jellegű településkép
<ul style="list-style-type: none"> • Termálvízút 	<ul style="list-style-type: none"> • Élhető és szerethető környezet
Közösségi értékek	<ul style="list-style-type: none"> • Közintézményekkel való jó ellátottság (óvoda, iskola, könyvtár-művelődési ház)
<ul style="list-style-type: none"> • Összetartás 	<ul style="list-style-type: none"> • Középkori mezőváros templomának romja
<ul style="list-style-type: none"> • Szolidaritás, szociális érzékenység a kisgyermeket nevelő családokkal, nyugdíjasokkal kapcsolatban 	Kulturális események, rendezvények
<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közösségi programokban 	<ul style="list-style-type: none"> • Szüreti bál, falunap
<ul style="list-style-type: none"> • A településvezetés és a lakosság jó viszonya 	<ul style="list-style-type: none"> • Jótekonysági és tematikus rendezvények (pl. Toronybál, Idősek Világnapja, Kihívás napja, főzőversenyek)
<ul style="list-style-type: none"> • A település iránt érzett büszkeség 	<ul style="list-style-type: none"> • Táborok (katolikus hittantábor, angol nyelvtábor)
<ul style="list-style-type: none"> • Civil szervezetek (Újlengyeli Diáksport Egyesület, Újlengyeli Polgárőr Egyesület, Nyugdíjas Egyesület, stb.) működése 	Gazdasági értékek
<ul style="list-style-type: none"> • Települési újság – Újlengyeli Új Szó 	<ul style="list-style-type: none"> • Bejegyzett és működő vállalkozások
Turisztikai értékek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdaságfejlesztést, beruházás-ösztönzést szem előtt tartó önkormányzati munka
<ul style="list-style-type: none"> • Szálláshelyek (Akác tanya, Krisztina Hotel) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hagyományokkal bíró mezőgazdasági termelés
<ul style="list-style-type: none"> • Készülő helytörténeti kiadvány 	Egyéb
<ul style="list-style-type: none"> • Az ország geometriai közepének közelsége 	<ul style="list-style-type: none"> • Budapesthez közeli fekvés
<ul style="list-style-type: none"> • Lovasturisztikai komplexum léte 	<ul style="list-style-type: none"> • Jó megközelíthetőség közúton
<ul style="list-style-type: none"> • Csend és nyugalom 	<ul style="list-style-type: none"> • Általános iskola kiváló szakmai munkája
<ul style="list-style-type: none"> • Tanyasi környezet a főváros közelében 	<ul style="list-style-type: none"> • Jó közbiztonság
<ul style="list-style-type: none"> • Könnyen elérhető desztinációk (Dunakanyar, Gödöllő, Cegléd) 	<ul style="list-style-type: none"> • Jól használható, informatív települési honlap

A táblázatból kiolvasható, hogy a természeti értékek alapján Újlengyel nagyfokú hasonlatóságot mutat több más alföldi településsel. Az épített örökség vonatkozásában nem rendelkezik sem országos, sem regionális jelentőségű épülettel, építménnyel, ugyanakkor a rendezett településkép és a közintézményekkel való megfelelő ellátottság mind a turizmus, a vállalkozásösztönzés és nem utolsósorban a népesség számának növelése szempontjából is fontos kritérium. A turizmus már jelen van a településen, működik a falusi vendéglátás, a

lovass turizmus. A jó fekvésből adódóan egy napon belül is elérhető célállomások kiegészítő programlehetőségként kínálkoznak. A falusi közösség összetartó ereje, az aktív társadalmi élet (egyesületek, rendezvények) szintén vonzó szempont pl. egy, a hosszú távú letelepedést fontolgató család számára. Tekintettel arra, hogy az értékmegőrzés és –nyilvántartás jogi és megyei intézményi keretei rendelkezésre állnak, **javasoljuk a települési, illetve a tájegységi értéktár kidolgozását és közzétételét.**

2.5 Problématérkép

A problémák feltérképezése során figyelembe vett tényezők egy része **nem lokális jelenség**, hanem azon kedvezőtlen országos vagy regionális, esetleg globális folyamatok részei, amelyek európai uniós vagy kormányzati szintű kezelést igényelnek. Tipikusan ilyen a népesség öregedésének problémája, illetve a természetes fogyás jelenségének megállítása, illetve visszafordítása. Önmagában kedvezőtlen tényként értékelendő a negatív vándorlási egyenleg, de súlyosbítja a helyzetet, hogy az elvándorlás a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező népességet nagyobb arányban érinti.

A **környezet védelme** sem történhet kizárólag lokális lépések mentén. Ugyanakkor a szemléletformálásban, a fiatal generáció környezettudatos nevelésében nagyon nagy szerepet kell, hogy kapjanak a kisebb, helyi közösségek. A **gazdasági problémák** szinte valamennyi kistélepülés sajátjai. A fejlődéshez elégtelen színvonalú infrastrukturális ellátottsággal, a (külföldi) befektetések hiányával sok magyarországi település kénytelen szembe nézni. A fejlesztések egyik fő forrása az Unió által biztosított támogatások. A 2007-2013 közötti időszakban 13 újlengyeli projekt megvalósítása kapott uniós támogatást, ebből 5 önkormányzati, 8 pedig vállalkozási, szövetkezeti beruházás. A támogatás összértéke közel 440 M Ft volt.

5. táblázat Újlengyel község problémás területei

Demográfiai problémák	Gazdasági problémák
<ul style="list-style-type: none"> A társadalom elöregedése 	<ul style="list-style-type: none"> Jelentősebb külföldi tőkebefektetés hiánya
<ul style="list-style-type: none"> Alacsony születésszám, magas a halálozások száma, természetes fogyás jelensége 	<ul style="list-style-type: none"> Innovatív, magas hozzáadott értéket előállító iparágak hiánya
<ul style="list-style-type: none"> Negatív belföldi vándorlási egyenleg 	<ul style="list-style-type: none"> Infrastrukturális hiányosságok
<ul style="list-style-type: none"> Vállalkozói készségek hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> A pályázati források elérésének nehézségei (önkormányzat és KKV-k) – finanszírozási problémák
<ul style="list-style-type: none"> képzett munkaerő hiánya, vagy nem megfelelő képzettségi szintje 	<ul style="list-style-type: none"> A helyi vállalkozások, az önkormányzat és a lakosság tőkeszegénysége
<p>Közlekedési problémák</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kevés számú munkáltató, korlátozott lehetőségek új munkahelyek létrehozásában
<ul style="list-style-type: none"> Vasúti megközelíthetőség hiánya 	<p>Környezetvédelmi problémák</p>
<ul style="list-style-type: none"> Autóbuszsal a nagyobb települések csak átszállással közelíthetők meg 	<ul style="list-style-type: none"> Illegális szemétkerakók folyamatos (újra)képződése
<ul style="list-style-type: none"> Utak minőségi állapota 	<ul style="list-style-type: none"> A Homokhátság érzékeny tájökológiája

3 JÖVŐKÉP

Kellően markáns, fókuszált jövőkép megfogalmazása szükséges. Az olyan víziók, melyek minden területen a fejlődés ígéretével kecsegtetnek, kevésbé teszik lehetővé a hatékony gazdaság- és településfejlesztést, mert nehezítik a koncentrált célok megfogalmazását és a források elaprózásához is vezethetnek azok általában korlátos volta miatt.

Újlengyel egy olyan, agrárhagyományaira maximálisan építkező, kedvező adottságait és fekvését a turizmus és a vállalkozásélénkítés érdekében jól kihasználó, összetartó lakosságú településként látja önmagát, ahol jó élni és dolgozni.

3.1 Célok

Újlengyel a jövőképét az egyes területfejlesztési dokumentumok, az értékek és problémák, valamint a rendelkezésére álló eszközök tükrében az alábbi **célok elérése mentén** képes megvalósítani:

Lakókörnyezet

- Minőségi életvitelt biztosító, közszolgáltatásokkal is megfelelően ellátott, vonzó lakóhely kialakítása.

Gazdaság

- Több lábon álló, sokszínű, de magas hozzáadott értéket termelő gazdaságszerkezet megteremtése.
- A cégek településre csábítása, a megtermelt jövedelem és haszon helyben tartása.
- Az önfoglalkoztatás és az önellátás mértékének növelése.

Mezőgazdaság és élelmiszer-ipar

- Minőségi, jövedelmező, életképes és a piaci igényekre reagáló mezőgazdasági termelés kialakítása.
- A mezőgazdaságra épülő, helyi élelmiszer-termelés kialakítása.

Turizmus

- Vonzó turisztikai célponttá válás.
- Diverzifikált turisztikai kínálat megteremtése.

Humán erőforrás

- Piacképes tudással rendelkező munkavállalók helyben tartása.
- A helyi közösség kohéziójának további erősítése.

3.2 Kockázatelemzés

A földrajzi fekvésből adódó kockázatok

Ellentmondásosnak tűnhet földrajzi fekvésből eredő kockázatról beszélni egy olyan település esetében, mely az ország legfejlettebb megyéjében fekszik. Pest megye hazánk legnépesebb, legsűrűbben lakott, és legnagyobb gazdasági teljesítményű megyéje. Budapest nemzetközi jelentőségéhez nem fér kétség, lehetőségeit tekintve pedig a főváros és térsége továbbra is jelentős fejlődési potenciállal bír, az egyetlen körzet Magyarországon, amely a globalizált világgazdaság egyik csomópontja lehet. Budapest nagyvárosi térsége, mely magában foglalja a budapesti agglomerációt, Pest megye agglomeráción kívüli részeit, valamint a nagyjából egyórányi távolságra lévő nagy és kisvárosokat („belső gyűrű városait”) lakosság száma (kb. 4

millió) és gazdasági teljesítménye alapján globális léptékben is számottevő városi koncentráció. A főváros közelebbi és távolabbi környezetével való együttműködés megteremtése elengedhetetlen. Komoly kockázatot jelentenek azonban a Pest megyén belüli **területi különbségek növekedése, a peremvidékek lemaradása, a külső, valamint belső közlekedési kapcsolatok hiányosságai.** Újlengyel elérhetősége ugyan relatíve jónak mondható, mivel két főútvonalhoz és egy autópályához is közel fekszik, azonban az alsóbbrendű utak minősége, a szomszédos települések kölcsönös megközelíthetősége, a közösségi közlekedés sűrűsége már korántsem ilyen kielégítő. A megye – ezáltal Újlengyel – gazdasága szorosan összekapcsolódik a Fővárossal. A **javak, a tudás, a szakképzett munkaerő áramlásának iránya** nem feltétlenül és nem elsősorban a vidéknek kedvez.

Pénzügyi-gazdasági kockázati tényezők

A bizonytalan makrogazdasági tényezőkből adódó kockázati elemek adottságként foghatók fel, amelyekkel számolni kell, de beavatkozni helyben aligha lehet ellenük.

A tőkehiány miatti alacsony vállalkozói kedv már egy olyan kockázat, amely szemben kiemelt szerephez jut az önkormányzat munkahelyteremtéshez, a foglalkoztatás bővítéséhez való pozitív, tevőleges attitűdje.

Mivel a településfejlesztési, ezen belül gazdaságfejlesztési célokhoz várhatóan számos pályázati lehetőség illeszkedik a jövőben is, komolyan számolni lehet a támogatási lehetőségekkel is. A korábbi tapasztalatok alapján problémát jelenthet ezzel kapcsolatosan a kifizetések esetleges csúszása, mely likviditási problémákhoz vezethet. A támogatási konstrukciókhoz több esetben saját erő is szükséges, még akkor is, ha közszéi szervezet, önkormányzat a pályázó. A vállalkozások esetében magasabb saját erő aránnyal kell kalkulálni, ezen kívül ők visszatérítendő kedvezményes hitelkonstrukciókra is igényt tarthatnak. A saját forrás előteremtésének nehézségei, illetőleg a költségvetési egyensúly megbomlása súlyos kockázati tényező lehet. Előrelátó, hozzáértő, prudens gazdálkodói magatartásra van szükség.

A megvalósult fejlesztések finanszírozási kérdései nem állnak meg a projektmegvalósításnál, hanem azt követően is fennállnak, mivel a létesítményeket fenn kell tartani. Kockázati tényezőként merül fel tehát a működési költségek előteremtése, a tervezésnél tehát nem szabad megfeledkezni erről a szemponttól sem.

Szabályozási és koncepcionális kockázatok

Mindennemű fejlesztésnek illeszkednie kell az országos és helyi jogi szabályozási környezethez, valamint az országos és térségi koncepciókhoz és stratégiákhoz.

A jogszabályi környezet kötelező érvényű, így nyilvánvalóan csakis adottságként fogható föl. Ezzel szembe menni nemcsak, hogy nem megengedett, hanem az adott fejlesztés megvalósulásának a kockázatát is magában rejti. Elengedhetetlen a vonatkozó jogszabályok – a közbeszerzésekre vonatkozó törvény külön kiemelő – és egyéb specifikus szabályzók – pl. építési szabványok, technológiák, stb. – kellő ismerete és alkalmazása. A helyi döntéshozatal is minden eszközével a települési célok érdekében tevékenykedik, a helyi önkormányzatiság egyfajta rugalmasságot, mozgásteret, és önállóságot biztosít ehhez.

A stratégiai tervezés fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. És itt nemcsak a nemzeti és a megyei dokumentumokban foglaltakhoz való illeszkedés vizsgálata lehet fontos, hiszen azokhoz – mint fentebb már bemutatásra került – a helyi célok Újlengyel esetében jól illeszkednek. Kockázatot inkább a szűkebb földrajzi térségben fellépő, hasonló adottságokból fakadó esetleges konkurencia-szituációk hordozhatnak magukban. Ennek kiküszöbölése érdekében törekedni kell a szomszédos településekkel való kommunikációra, a szinergiák

megteremtésére. Ez jelentheti nem utolsó sorban a releváns fejlesztési dokumentumoknak – amennyiben azok mindenütt rendelkezésre állnak – a kölcsönös megismerését, rendszeres vezetői szintű kommunikációt, közös fellépést is. Egy-egy konkrét fejlesztés, beavatkozás, projekt előkészítésekor javasolt célzottan megvizsgálni a település szűkebb térségének vonatkozó adottságait, szükségleteit, elképzeléseit.

Társadalmi kockázatok

A társadalmi kockázatok sokrétűek lehetnek. Problémát jelenthet a helyi lakosság nem megfelelő képzettségi szintje, a vállalkozói készségek hiánya. Ezeket megfelelő képzésekkel, mentorálással lehet kiküszöbölni. Fontos tisztában lenni az igényekkel (a betelepíteni kívánt vállalkozásoknak nemcsak az infrastrukturális, hanem az emberi erőforrás-szükségleteit is érdemes feltérképezni), lehetőség szerint ezekhez kell hozzáigazítani kínálatot is.

Mivel finanszírozási oldalon érdemes pályázati forrásokkal is számolni, ehhez kapcsolódóan javasolt olyan fejlesztési programcsoport, vagy társaság létrehozása, amely kellő számú és megfelelő hozzáértéssel bíró szakembert tud tömöríteni.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a megvalósítani kívánt fejlesztések a közvélemény, a lakosság ellenállásába ütközhetnek. Ezért fontos a megfelelő kommunikációs stratégia alkalmazása. Újlengyel esetében vélhetően ennek a legalacsonyabb a kockázata, mivel a faluban magas a társadalmi kohézió és többféle tájékoztatási csatorna is működik a havi rendszerességgel megjelenő helyi újságtól kezdve a lakossági fórumokig, illetve – kis településről lévén szó – az informális csatornák sem elhanyagolhatók.

3.3 SWOT-analízis

Az erősségeket, lehetőségeket, gyengeségeket és veszélyeket átlátható módon megjelenítő SWOT-elemzés méltán közkedvelt módszer egy adott szervezet aktuális állapotának láttatásához. Fentiekben bemutatásra kerültek Újlengyel község erőforrás-és problématerképe, kirajzolódó jövőképe és céljai, valamint a kockázati tényezők. A most következő SWOT-táblázat alkalmas a szintézis megteremtésére: egy tömör, lényegre törő, könnyen áttekinthető „pillanatkép” **Újlengyel jelenlegi helyzetéről**. Ennek ismeretében a következő feladat a kitérési pontok meghatározása lesz.

6. táblázat Újlengyel SWOT-analízise

Erősségek	Lehetőségek
<ul style="list-style-type: none"> • relatíve kedvező demográfiai kép (pl. aktív korúak) • magas szintű belső társadalmi kohézió • önkéntesség, közösségi szellem • egészséges, nyugodt környezet • kiváló természeti adottságok • agrárhagyományok – és tapasztalatok • pozitív önkormányzati attitűd 	<ul style="list-style-type: none"> • helyi adottságok kihasználása – fenntartható fejlődés • helyi (tájjellegű) termékek és szolgáltatások iránti kereslet bővülése (élelmiszer, kézműves termékek, turisztikai szolgáltatások, stb.) • uniós pályázati források igénybevétele

Gyengeségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Kevés számú munkáltató, korlátozott lehetőségek új munkahelyek létrehozásában • tőkehiány az önkormányzatnál és a lakosságnál • KKV-k finanszírozási problémái • vállalkozói készségek hiánya • képzett munkaerő hiánya, vagy nem megfelelő képzettségi szintje 	<ul style="list-style-type: none"> • Budapest vonzása, elvándorlás, a képzett munkaerő nem marad helyben • magas inaktivitás, növekvő szociális kiadások • alacsony vállalkozói kedv a tőkehiány, az adminisztrációs terhek, szabályozási rugalmatlanságok miatt • költségvetési egyensúly megbomlása szomszédos települések hasonló adottságaiból fakadó esetleges konkurenciaszituációk

3.4 Kitörési pontok meghatározása

Több lábon álló, sokszínű gazdaság szerkezet megteremtése

Ez jelenti egyrészt a **mezőgazdasági** hagyományok feltámasztását, modernizálását, az erre épülő feldolgozóipar és helyi **élelmiszer-termelés** lehetőségének újragondolását, ezzel összekapcsolható módon a kedvező adottságokra épülő vidéki (falusi, tanyasi, öko- és egészség-) **turizmus** fellendítését. Minden eszközzel (építési szabályozás, településrendezés, marketing, adópolitika) elősegítendő az olyan **munkáltatók (vállalkozások) betelepülése**, melyek nem veszélyeztetik a település fenntartható fejlődését, nem járnak a természeti értékek degradációjával, lehetőség szerint **magas hozzáadott értéket** képviselő, innovatív, kreatív ágazatokban működnek, és képesek a (képzett) munkaerő helyben foglalkoztatására.

A helyi gazdaságfejlesztési szemléletben – az ún. autonóm térség-modellben – rejlő lehetőségek kihasználása

Ez lényegében a helyi termelés, feldolgozás és fogyasztás összehangolását, a gazdasági tevékenységek, tranzakciók térségen belül tartását jelenti. Az autonóm térség-modell működési elvéről és az ez által biztosítható előnyök a „Helyi közösségek, civil szervezetek” fejezetben kerülnek részletesebben bemutatásra. Az **erőforrások helyi kiaknázásával és helyben tartásával azok a térségek is relatív versenyképességre tehetnek szert, amelyek a klasszikus versenyképesség szempontjából hátrányban vannak**. Éppen ezért a modell megismerése és Újlengyel számára is hasznos lehet. E fejlődési modell ellenálló képességet, stabilitást biztosít a globális gazdaság negatív jelenségeivel, hatásaival szemben.

A társadalmi kohézió megtartása, a helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése

Általában elmondható, hogy egy prosperáló településre jellemző annak gazdasági ereje. Azonban, az hogy egy város vagy község jól működő, élhető település-e, nemcsak ettől függ. Ebben nagyban szerepet játszanak olyan **szubjektív tényezők** is, mint a település közösségének összetartó ereje, a **belső kohézió**, az együttműködési és segítőkészség, az egymással való törődés, a tettekkészség, ezzel összefüggésben a **szép települési környezet**, a **jó közbiztonság**, a kikapcsolódási lehetőségek, és még hosszan sorolható egyéb tényezők. Újlengyelnek nagy előnye, hogy mindez már rendelkezésre áll, kiegészülve azzal, hogy a község közszolgáltatási infrastruktúrája is kielégítő. Ez a sokszor csak látens módon kezelt erősség sokkal nagyobb hangsúlyt érdemel, **a településmarketingnek mindenkor egy markáns eleme kell, hogy legyen**. Ugyanakkor fontos szem előtt tartani, hogy ezt az előnyt nem szabad csupán adottságként felfogni, hanem energiát kell fektetni a megtartásába és fejlesztésébe is.

4 GAZDÁLKODÁSI ÉS PÉNZÜGYI TERV

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény kimondja, hogy a helyi önkormányzat költségvetése az államháztartás része. Az önkormányzati alrendszer költségvetése a központi költségvetéstől elkülönül, ahhoz központi költségvetési támogatásokkal kapcsolódik. A helyi önkormányzatok az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, annak végrehajtásáról szóló 368/2011 (XII.31.) kormányrendelet, illetőleg a helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján alkotják meg éves költségvetésüket. **A helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése, melyről rendeletet alkot.** Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. A feladatok ellátásának forrásait és kiadásait a helyi önkormányzat egységes költségvetési rendelete elkülönítetten tartalmazza. A költségvetési rendeletben működési hiány nem tervezhető.

A helyi önkormányzat feladataihoz igazodóan választja meg a gazdálkodás formáit, és pénzügyi előírások keretei között önállóan alakítja ki az érdekeltségi szabályokat. A helyi önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit saját bevételeiből, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, valamint központi költségvetési támogatásból teremti meg. A helyi önkormányzat veszteséges gazdálkodásának következményei a helyi önkormányzatot terhelik, kötelezettségeiért a központi költségvetés nem tartozik felelősséggel. A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át többek között a gazdasági program, a hitelfelvétel, a kötvénykibocsátás, a kölcsönfelvétel vagy más adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás, alapítványi forrás átvétele és átadása, a településfejlesztési eszközök és a településszerkezeti terv jóváhagyása.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló, 2011 decemberében elfogadott törvény – valamint az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól szóló kormányrendelet – az önkormányzat évi saját bevételeinek 50%-ában korlátozza, és a Kormány előzetes jóváhagyásához köti az önkormányzatok hitelfelvételi lehetőségeit, kivételt képeznek ez alól az Európai Unió kölcsönök.

Újlengyel község költségvetési rendeletének hatálya kiterjed az Önkormányzatra, valamint az önkormányzat költségvetésében szereplő költségvetési szervekre, melyek a következők:

Önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv az Újlengyeli Közös Önkormányzati Hivatal, önállóan működő költségvetési szervek Újlengyel Község Önkormányzata, valamint a Napköziotthonos Óvoda.

Az önkormányzat és költségvetési szerveinek **2013. évi költségvetését** a 3/2013 (II.19.) sz. önk. rendelet az alábbiak szerint határozta meg:

A bevételi előirányzat halmazódásmentes főösszege: 181.176 e Ft, halmozott főösszege 246.727 e Ft. A kiadási előirányzat halmazódásmentes főösszege: 181.176 e Ft, halmozott főösszege: 246.727 e Ft.

A felhalmozási kiadások részletezése:

Napköziotthonos Óvoda:

- Étkezési nyilvántartó program beszerzése: 40. e Ft.+ÁFA,
- Hűtőgép vásárlása: 52. e Ft. +ÁFA

Önkormányzat:

- Gyógyszertár kialakítása: 5.512. e Ft.+ÁFA,
- Közvilágítás bővítése: 411. e Ft.+ÁFA,
- Telefonközpont: 500. e Ft.+ÁFA,

- Temetőbe emlékmű kereszt: 850. e Ft.+ÁFA

Az önkormányzat 2013. évi összesített működési tartaléka: 14.974 e Ft.

Az önkormányzat 2013. évi összesített létszámkerete 31 főben került megállapításra.

Az önkormányzat és költségvetési szerveinek **2014. évi költségvetését** a 2/2014 (II.28.) sz. önk. rendelet az alábbiak szerint határozta meg:

A bevételi előirányzat halmazódásmentes főösszege: 342.926 e Ft, halmozott főösszege 428.292 e Ft. A kiadási előirányzat halmazódásmentes főösszege: 342.926 e Ft, halmozott főösszege: 428.292 e Ft. Az előirányzat 342.926 e Ft főösszegének legnagyobb része (39%-a) működési kiadás, 25%-a intézményfinanszírozási kiadás, 18%-a felhalmozási kiadás, 15%-a hiteltörlesztés, 3%-a tartalék.

A felhalmozási kiadások részletezése:

Napköziotthonos Óvoda:

- Napköziotthonos Óvoda épületének épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosításával kombinálva: 31.441 e Ft + ÁFA

Önkormányzat:

- Községi Vízmű épületének épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosításával kombinálva: 4.496 e Ft + ÁFA,
- Belterületi úthálózat felújítása: 2.200 e Ft + ÁFA,
- Egészségügyi Központ előtető: 350 e Ft + ÁFA,
- Ingatlan vásárlás 1.000 e Ft
- Egészségügyi Központ utcafronton parkoló építése: 1.000 e Ft + ÁFA,
- Informatikai eszközök - számítógépek, nyomtatók – beszerzése: 190 e Ft + ÁFA,
- Egészségügyi Központba védőnői szekrény sor beszerzése: 190 e Ft + ÁFA,
- Kamerarendszer 4.000 e Ft + ÁFA,
- TÁMOP Program keretében ingatlan felújítása: 3.900 e Ft + ÁFA

Az önkormányzat 2014. évi összesített működési tartaléka: 9.477 e Ft.

Az önkormányzat 2014. évi összesített létszámkerete 35 főben került megállapításra.

Az önkormányzati költségvetési rendelet tartalmazza az önkormányzat **hároméves** gördülő **tervezését** is a bevételek és kiadások tekintetében, a 2014-es évhez képest 3%-os növekménnyel.

Újlengyelnek vannak tapasztalatai pályázati források felhasználása terén is. Lényeges szempont ezzel kapcsolatosan gazdálkodási aspektusból, hogy nemcsak a konkrét projekt megvalósítás költségeivel kell tisztában lenni, hanem a későbbi folyamatos működtetés feltételeit is meg kell teremteni.

Üzleti tervet, illetőleg az annak részét képező pénzügyi tervet elsősorban vállalkozások beindításakor, új termék, szolgáltatás bevezetésekor, új telephely választásakor, stb. készítene. Amennyiben egy önkormányzat **közvetlenül kíván foglalkoztatóként** fellépni, egy adott tevékenységre céget alapítani és piaci szereplőként megjelenni, számára is ajánlott lehet üzleti terv és pénzügyi terv készítése. Ennek javasolt felépítése vázlatosan a következő:

1. Vezetői összefoglaló
2. A vállalkozás általános bemutatása (történet, alapadatok)
3. Marketing terv (ágazati beágyazódás, termék/szolgáltatás jellemzői, célcsoport jellemzői, versenytárs elemzés, marketing mix készítése)
4. Működési körülmények, feltételek
5. Menedzsment szervezet felépítése
6. Pénzügyi terv (forrástérkép, beruházási terv, költségek elemzése, fedezeti pont számítás, mérleg, eredménykimutatás, cash-flow)

5 TELEPÜLÉSI MARKETINGTERV

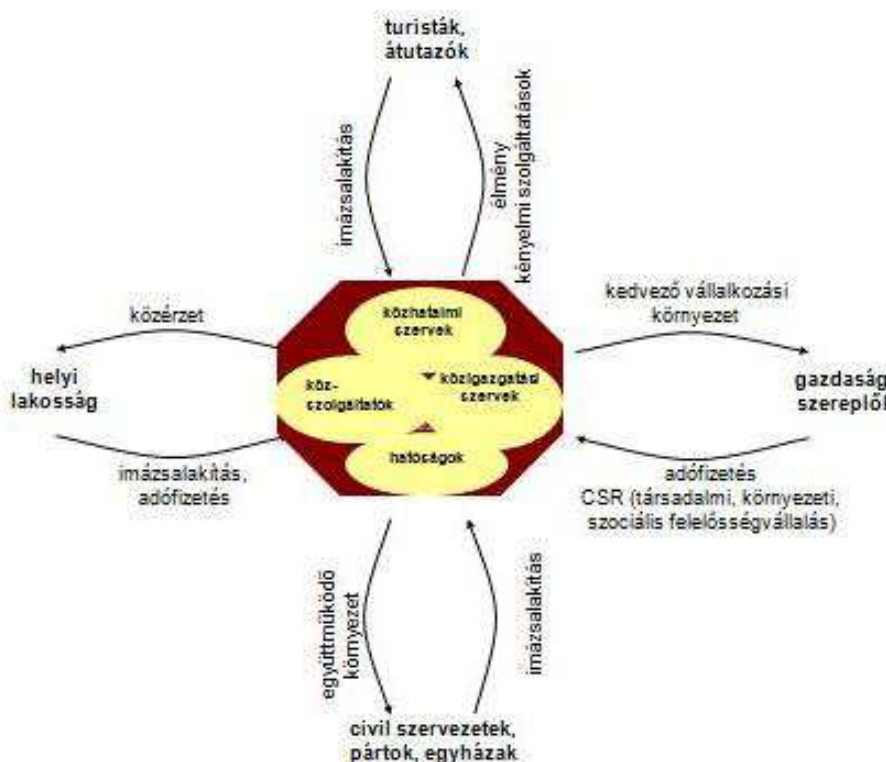
A TÁMOP-5.3.11-13/1-2013-0001 projekt sikeres lebonyolítását marketing szervezet segíti. A projekt **Településmarketing program** megvalósítását is tartalmazza, cselekvési tervvel. Fentiekre figyelemmel ehelyütt elsősorban a települési marketing terv általános vonatkozásai kerülnek ismertetésre, de néhány konkrét javaslatot is megfogalmazunk.

5.1 A településmarketingről általában

A földrajzi helyről (térség, táj, település) kialakított vagy kialakítandó kép tudatos formálása **marketingtevékenység**. Ugyanolyan marketingtevékenység, mint a klasszikus termék- vagy szolgáltatásmarketing, az abban használt törvényszerűségekkel, módszerekkel, eszközrendszerrel. Célja a földrajzi hely, a terület és annak társadalmának "értékesítése": versenyképességi tényezőinek feltárása, kiaknázása, vonzerejének növelése vagy annak tudatosítása.

A **földrajzi térrel** szembeni elvárások megfogalmazhatók, az elhelyezkedés, a fizikai környezet, a tárgyi megnyilvánulási formái többnyire jól definiálhatók. Kevésbé leírhatóak az adott tájhoz, **településhez kötődő gondolati, érzelmi elemek**, amelyek sok esetben racionálisan nem is megmagyarázhatóak. A régió-, térségi-, településmarketing egy olyan közösségi marketingforma, amelyet az adott helyen, helységben élő és dolgozó közösség érdekében valósítanak meg úgy, hogy a hasonló kínálattal (más térségben, településen élőkkel) szemben megerősítsék saját pozíciójukat. A régió-, térségi- és településmarketing tudatos tevékenység, amelynek akciói, eszközei akkor hatásosak, ha a helyi szereplők nem tudatos magatartására is hatnak, hosszú távon a kedvező irányba formálva azt.

7. ábra A települési marketing szereplői és a köztük lévő kapcsolatok

Forrás: www.vidекfejlesztés.net

A marketingtevékenység célcsoportjai

Elsődleges célcsoportja a **helyi lakosság**, akiknek elvárása a helyvel szemben a jó közérzet: legyen jó lakni és élni a településen. Ez azonban különböző korosztályok számára is mást és mást jelent: a fiatalok tanulási és szórakozási lehetőségeket várnak, a felnőtt lakosság munkalehetőséget, az idősebb korosztály nyugalmat, fizikai és szociális biztonságot. A foglalkoztatás szempontjából inaktív lakosság inkább az imázs-alakításban tud részt venni, míg az aktív, jövedelemmel rendelkező népesség az adófizetésen keresztül anyagilag is hozzájárul a település életéhez. Ebbe a célcsoportba lehet sorolni a potenciális betelepülőket is, hiszen lakhelyválasztási döntésükben ugyanazok a tényezők játszanak szerepet, mint a már ott lakók közérzetében.

A következő célcsoport a térség gazdasági szereplői: **a vállalkozások, a befektetők**. Ezek a szervezetek hosszú távon kiszámítható, korrekt vállalkozói környezetre számítanak. Cserébe munkahelyteremtéssel járulnak hozzá a térség lakosságmegegyarzó-képességéhez. Az odatelepülő vállalkozások esetleges kedvezményei sérthetik a helyi vállalkozások érdekeit, tevékenységét, a versenyhelyzet kialakulásával viszont kedvez a lakosságnak. Az önkormányzat érdeke a nagyobb adóbevétel, de ezzel elriaszthatja vállalkozásokat. A kedvező vállalkozási környezetet a foglalkoztatás növekedésével, a helyi társadalomba való bekapcsolódással, a társadalmi-, környezeti-, szociális felelősségvállalás akcióival hálálhatja meg a vállalkozás. Természetesen a gazdasági szereplők is hozzájárulnak a helyi imázsának kialakulásához.

Jelentős célcsoportjai a helymarketingnek **a turisták**, az ideiglenesen, de hosszabb ideig ott tartózkodók, átutazók. Ők többnyire élményekre vágnak, kényelmi szolgáltatásokat várnak el. A turizmussal járó megnövekedett forgalom azonban nem mindig tölti el elégedettséggel a nyugalomra vágyó helyi lakosságot. Sok turista igényelheti az éjszakába nyúló szórakozási lehetőségeket, s ez zavarhatja az őslakosok pihenését, ugyanakkor a turizmusból származó bevételekre a helyi vállalkozásoknak és az önkormányzatnak is szüksége van. A betelepülő vállalkozások mellett a turisták azok, akik messzebbre vihetik a térség, település jó vagy rossz hírét, nagy befolyást gyakorolva így a helyi imázsára.

Külön célcsoportként határozhatók meg a **civil szervezetek**. Az együttműködő környezet megteremtésével nagymértékben kihasználható ezeknek a szervezeteknek imázsformáló hatása, a településen, térségen, régió kívüli kapcsolataik.

A marketingtevékenység kommunikációs eszközrendszere

A kommunikációs eszközrendszer alkalmazásának célja, hogy a térségről, településről megfelelő imázs alakuljon ki a célcsoportokban. Az imázsépítés alkotóelemei lehetnek a(z):

- design - szimbólumok,
- arculatai elemek rendszere,
- szlogen - rövid, csattanós jelmondat,
- személyes képviselő, "arc" a teret, települést megszemélyesítő, többnyire ismert személyiség,
- közvetlen kommunikációs eszközök – hirdetések megjelenítése, tömegkommunikációs eszközök, internet,
- eredendően nem kommunikációs eszközök kommunikációs célra történő alkalmazása
- helyi termék, szolgáltatás, létesítmények, események.

A marketing-kontrolling feladata, hogy a tevékenység végrehajtása és eredményének rendszeresen elvégzett ellenőrzésével, az erre alapozott értékeléssel javaslatot készítsen a döntéshozók számára, hogy a szükséges módosítások elvégezhetők legyenek.

5.2 Javaslatok Újlengyel számára

Javasoljuk, hogy **Újlengyel település önmaga, a településen élőket bevonva fogalmazza meg**, miben különbözik más, hasonló adottságokkal és lehetőségekkel rendelkező településektől. Ennek a pozicionálásnak egyik lényeges eleme a már korábban említett értéktár kialakítása és gondozása. Ehhez a humánerőforrás-háttér is biztosított, a projektben részt vevő szakemberek (szakmai vezető, projektmenedzser, hálózati kapcsolattartó, programszervező) a projekt végéig el tudják látni ezt a feladatot. Miután a településmarketing folyamatos tevékenység, ezért projekt lezárását követően javasoljuk egy olyan **team létrehozását**, amely a továbbiakban is figyelemmel kíséri, gondozza a települési értéktár dokumentumait.

Az **értéktár** vonatkozásában kiemelendő elvárás, hogy a **külvilág számára is közvetítenie szükséges** az az információkat. Ennek leghatékonyabb fóruma és eszköze az internet, ezen belül is a település hivatalos **honlapja**. Célszerű az információk olyan formában történő csoportosítása és átlátható közzététele, hogy a potenciális célcsoportok (lakosság, vállalkozások, civil szervezetek) könnyedén megtalálják és elérjék az őket érdeklő, érintő adatokat. Javasolt, hogy egy-egy menüpont elnevezése utaljon a bővebb tartalomra, a tartalom legyen kellően tagolt, informatív és adott esetben látványos informatikai megoldásokkal operáló, folyamatosan frissülő felület legyen.

6 FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEK, IRÁNYOK, KONKRÉT BEAVATKOZÁSOK TERÜLETENKÉNT

6.1 Mezőgazdaság, élelmiszertermelés

Az ország agroökológiai adottságai sokoldalú és minőségi élelmiszertermelést tesznek lehetővé, ennek megfelelően **erősek az agrárhagyományaink, erős a lakosság mezőgazdasági kötődése**, és a kapcsolódó gazdasági tevékenységek révén **a mezőgazdaság ma is kiemelten fontos szerepet vállal a vidéki térségek gazdaságában és foglalkoztatásában, valamint jelentős az exportképessége is**. A mezőgazdaság mai állapota azonban nem ezt tükrözi. Hazánk jelenleg nem kellő mértékben használja ki az agrárgazdaságában rejlő adottságait. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció ugyanakkor (OFTK) kiemeli, hogy természeti erőforrásainkra alapozott agrár- és élelmiszergazdasági potenciálunk önellátást és exportot is lehetővé tesz, minőségi élelmiszertermeléssel. Világpiacon is helytálló **hungarikum** termékeink vannak.

Nagy problémát jelent a gazdatársadalom elöregedése. Napjainkban minden harmadik mezőgazdasági foglalkoztatott 50 évesnél idősebb, ez néhány év, évtized múlva katasztrofális következményekkel járhat a mezőgazdaság számára.

A magyar agrárium egyik részét a hatékonyság-orientált, munkavállalói típusú foglalkoztatást biztosító, az elmúlt évtizedekben támogatáspolitikai eszközökkel jelentősen támogatott, jellemzően intenzív gazdálkodást folytató nagyobb üzemek adják, másik részét a nyugat-európai gazdaságstruktúrának megfelelően kisebb üzemméretet képviselő, termelékenységben, felszereltségben, piaci versenyképességet tekintve igen **heterogén családi gazdaságok és kistermelői gazdaságok** alkotják. Utóbbiak eszköz- és tőkeellátottsága elmarad a nagygazdaságokétól. A piaci eredményességhez fontos, az európai szövetkezeti elveken nyugvó együttműködés máig nem tudott megerősödni, emiatt a kisgazdaságok piacra jutása, érvényesülése, a változó körülményekhez való alkalmazkodása nehezebb. A hálózatos vidéki gazdaság kiépítése mellett már rövidtávon el kell érni, hogy a helyben termelt áruk és szolgáltatások helyi értékesítése legyen adómentes vagy csökkentett adókkal terhelt. A helyi termelés, feldolgozás és értékesítés, a helyi termékek szervezett bejuttatása a kiskereskedelem rendszerébe helyi és nemzetgazdasági szinten is számottevő piaci lehetőségeket jelenthet. A helyben értékesítés fokozásának érdekében ésszerűsíteni szükséges az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági elvárásokat. **A helyi termékek a vidék legfontosabb kitörési pontjai.** Az ország GMO mentessége nagyon fontos piaci versenyelőnyt is jelenthet számunkra. A mezőgazdaság fontosságát emeli ki, hogy 2011-ben ez az ágazat érte el a legnagyobb növekedést, 24%-kal nagyobb hozzáadott értéket előállítva, mint egy évvel korábban.

Újlengyel területének 49,5%-a mezőgazdaságilag hasznosított (1298,20 hektár), melyből 530,754 hektár az átlagosnál jobb minőségű. A község profiljának ma is meghatározója a mezőgazdaság, ez által a helyben termelt mezőgazdasági termékek és feldolgozott áruk előállítására és értékesítésére sok családnak jelenthet stabil megélhetést. Jelenleg is vannak – bár nem túl nagy számban – östermelők a településen és találunk olyan vállalkozást, amely magyaros, házias disznótoros termékek előállításával és értékesítésével foglalkozik. Gyümölcsraktározó és –szétosztó üzem is működik a településen.

6.2 Foglalkoztatás-bővítés

A falvak termelő szerepköre visszaszorulóban van. A kölcsönös egymásra utaltságon alapuló, munkamegosztásra épülő klasszikus vidék-város kapcsolat napjainkra alapjaiban

megváltozott. A városok mára már nem közvetlen vidéki környezetükből szerzik be a mezőgazdasági termékeket. A falvak hagyományos – termelő – szerepköre egyre inkább visszaszorult, ezzel egyúttal gazdasági létalapjuk is jelentősen meggyengült. A szolgáltatások jelentős része tekintetében is romlik a helyzetük. A vidéki munkahelyek száma évek óta csökken, ezzel párhuzamosan a munkanélküliek, a szociális ellátásban részesítettek aránya folyamatosan növekszik. A népesedési helyzet romló képet mutat, a vidéki térségek többségét **előregedés és a fiatalok elvándorlása** sújtja.

Ugyanakkor az egyéni és családi gazdaságok az önfoglalkoztatás révén, a családi munkaerőre alapozva igen jelentős foglalkoztatási kapacitással rendelkeznek, ezért kiemelkedő szerepük van a vidéki térségek gazdaságában és foglalkoztatásában. E kisebb mozaikokból építkező, rugalmasabb és színesebb gazdaságszerkezethez **többféle tevékenység – helyi feldolgozás, vendéglátás, kézművesség, kisipar, vidéki (falusi, tanyasi, öko- és egészség-) turizmus stb. – is társítható.** Ezen ágazatok erősítésével **tovább növelhető a vidéki munkahelyteremtés.** Emellett az egyéni és családi gazdaságokra alapozó gazdasági szerkezet a környezeti erőforrások megőrzésére is alkalmas.

Vizsgálандó a **helyi gazdaságfejlesztés** lehetséges eszköztára – ún. **autonóm térség-modell.** Ez elősegíti a lakossági aktivitást, nagyfokú önfenntartásra és hosszú távú fenntarthatóságra törekszik, **alkalmas lehet arra, hogy növelje a helyi foglalkoztatottságot,** megállítsa az elvándorlást. Lényege, hogy elő kell segíteni a helyi társadalomban és gazdaságban rejlő potenciálok kiaknázását, a helyi munkahelyteremtést, majd a jövedelmek helyben történő elköltését, visszaforgatását. Az **endogén erőforrásokra alapozva** lehetőleg **több lábon álló helyi gazdaságfejlesztési modellt kell kialakítani,** egyszerre építve a mezőgazdaságra, a feldolgozóipari- és agrár-tradíciókra, valamint az új ágazatok, szolgáltatások bevonására és fejlesztésére. Az ilyesfajta önfenntartó településmodell nem ismeretlen az országban, azonban még nem kellően elterjedt a köztudatban. Szükséges lehet a **jó-gyakorlatok felkutatása, tapasztalatok gyűjtése,** a helyi viszonyokra történő alkalmazhatóság vizsgálata. A modellről a „Helyi közösségek, civil szervezetek” fejezet szól részletesebben.

A **tudásintenzív** társadalmakban a kreatív gazdaság az egyik legmeghatározóbb versenyképességi tényező. Az OFTK is az ország egyik legjelentősebb erőforrásaként definiálja a **kreatív, alkotó embert.** A **kreatív ipar** egyes szektorai (pl. szoftverkészítés, digitális játékfejlesztés, építészet, zene, előadó-művészet, népművészet, kézművesség, stb.) nem feltétlenül tőkeigényesek, és nem feltétlenül kötődnek egy jól meghatározott földrajzi helyhez, így sokhelyütt a helyi gazdaság fellendítésében is szerepet játszhatnak. A kreatív gazdaság tipikus példája lehet a **bottom-up típusú gazdaságfejlesztésnek,** ahol nem központilag (önkormányzati, vagy akár nemzetgazdasági szintről) jelölik ki a fejlesztési irányokat, hanem fontos szerep jut annak, hogy milyen potenciálok rejlenek a lakosságban az egyes ember szintjén. Ezeket érdemes föltérképezni, és minden lehetséges eszközzel elősegíteni a vállalkozások beindítását. Már most is találunk olyan vállalkozást Újlengyelben, mely e kategóriába sorolható, nevezetesen weblap- és webáruház-készítésről, számítógépes grafikáról van szó. További példák is alátámasztják, hogy a kreativitás Újlengyelben korántsem ismeretlen fogalom: Az önkormányzati internetes portálon „virtuális kirakodó vásár” működik, illetőleg a falu számos tehetséges és ambíciózus emberre lehet büszke, akik között megtalálható festőművész, a gasztronómia szerelmese, fotós, darts-tehetség, szépségkirálynő-jelölt, és egy rockbanda is.

A hazai **KKV-k foglalkoztatási potenciálja jelentős,** továbbra is a hazai kis- és középvállalkozások biztosítják a foglalkoztatás legnagyobb részét. A **versenyképesség** szempontjából hangsúlyos a vállalatközi együttműködés, a helyi gazdasági kapcsolatok, szerveződések, a hálózatosodás szükségessége. Jelenleg az alacsony szintű **hálózatosodás,** az alapvető bizalomhiány a kkv-k körében negatív hatással van a gazdaság versenyképességére.

A vállalkozói bizalom a versenyképes gazdaság egyik alapja, ezért a kölcsönösen előnyös **gazdasági társulások** létrejöttének elősegítése fontos fejlesztéspolitikai kérdés.

Újlengyel a foglalkoztatás terén erősítheti kapcsolatait tágabb térségének logisztikai-vállalkozási zónájával.

Az **alacsonyan képzettek** jelentős részének az elsődleges munkaerő-piac jelenleg nem tud megfelelő munkát biztosítani, részben mert olyan területen él, ahol gyenge az elsődleges munkaerő-piac, részint, mert munkaerőként való alkalmazása komoly szociális munkára, mentorálásra, „inkubációra” szorul. Ez kettős feladatot jelent. Egyfelől a munkaerő-piacok térségi szemléletű erősítését, koordinálását, másfelől az átmeneti foglalkoztatásnak a nyílt munkaerő-piacra átvezető, egyfajta „zsilipként” működő rendszerének, az **ún. szociális vállalatokra** épülő kiépítését és működtetését az ezekhez kapcsolódó **képzési programokkal**. Az OFTK szerint javasolt a szociális vállalati rendszer fokozatos kiépítése, első lépésben kísérleti jelleggel a leghátrányosabb helyzetű térségekben, majd fokozatosan tovább bővítve a rendszert 2020-ig.

TÁMOP-5.3.11-13/1-2013-0001 azonosító számú projekt tevékenységei között **szociális szövetkezet** létrehozásának elősegítése is szerepel Újlengyelben, ebben már tapasztalatot szerzett partnerek bevonásával.

6.3 Turizmus, rekreáció, sport

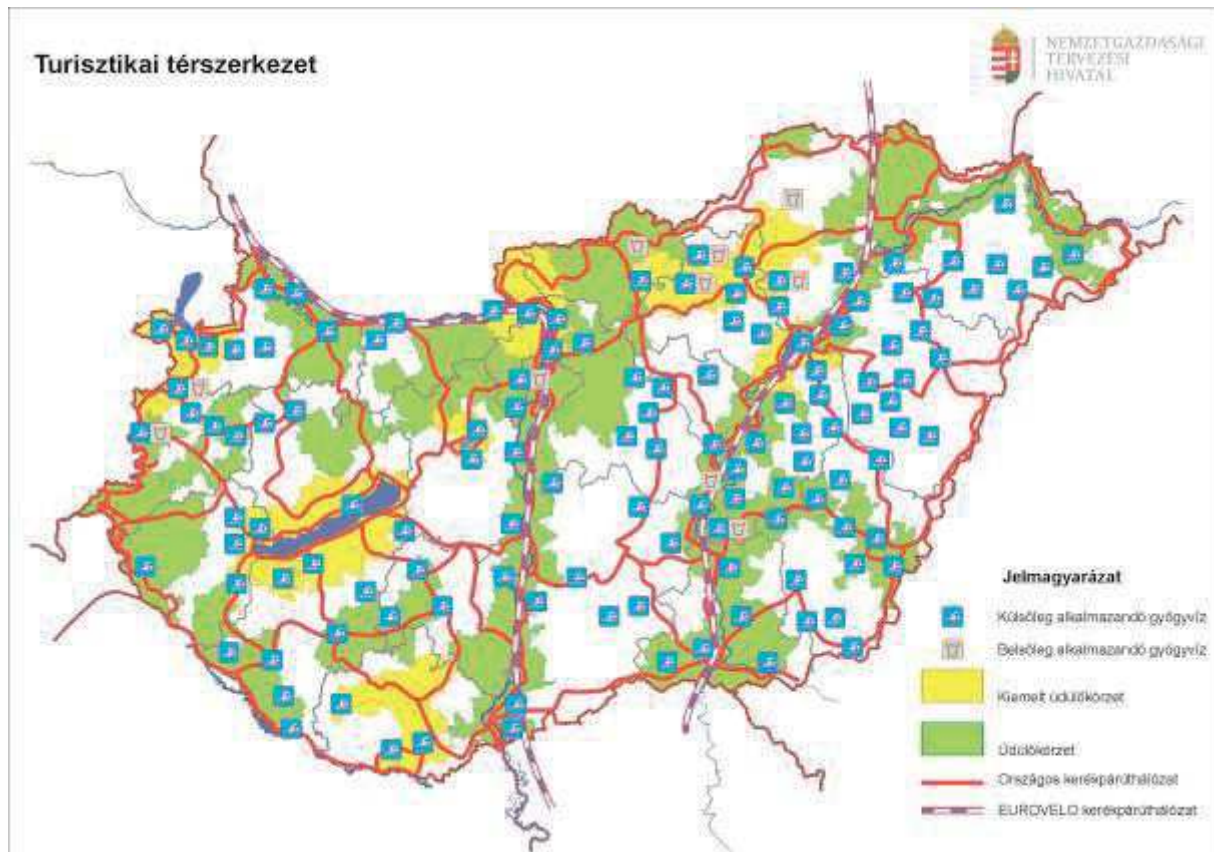
Hazánk fekvése, természeti adottságai és kulturális öröksége következtében kedvező turisztikai adottságokkal rendelkezik. Megfelelőek az adottságok a vízi-, öko-, lovas-, és kerékpáros turizmushoz, továbbá a falusi és kulturális turizmus bővülése számára. A műemléki illetve építészeti jelentős modern épületben működő kulturális intézmények turisztikai attrakciókban való részvétele is a kulturális turizmus erősödését segítheti elő. Új kiterjesztési pont lehet az öko- és egészségturizmus. **Fontos a vidékfejlesztés és a turizmus (vidéki-, falusi-, tanyasi-, agro-, öko-, természetjáró-, lovas-, vadász-, vízi-, vízparti-, horgász, kerékpáros-, kemping-, kulturális-, örökség-, rendezvény- stb. turizmus) kapcsolatainak erősítése.**

Az ország turisztikai térszerkezete alapján Újlengyel a főváros környéki üdülőövezet határán fekszik, adottságai alapján **fejlesztési potenciálokkal bír a sport, rekreáció és turizmus területén**. Ez jól illeszkedik azon országos célokhoz, melyek az ország gazdasági fellendülésében speciális gazdasági szegmensként tekintenek a sportgazdaságra, valamint tágabban a rekreációval összefüggő gazdasági szektorokra, így a rekreációs és szabadidő gazdaságra, az ehhez kapcsolódó turizmusra.

Lehetséges tevékenységek:

- a turisták, és a helyi lakosság számára egyaránt hozzáférhető szolgáltatások fejlesztése, kapcsolódó profilú vállalkozások fejlesztése, szolgáltatásaik bővítésének elősegítése,
- a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése,
- szemléletformálás életmódváltás elősegítése.

8. ábra Turisztikai térszerkezet Magyarországon

Forrás: Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

1995 végén jött létre Dabas és a környező települések összefogásával az **"Ország Közepe"** Önkormányzati Társulás. 2004-ben a társulás átalakulásából jött létre az Ország Közepe Többcélú Kistérségi Társulás, melyben 10 önkormányzat vesz részt: Dabas, Örkény, Hernád, Inárcs, Kakucs, Pusztavacs, Táborfalva, Tatárszentgyörgy, Újhartyán, Újlengyel. A névválasztást az indokolja, hogy Pusztavacsnál - a földrajzi szélesség $47.^\circ 11.'$ és a földrajzi hosszúság $19.^\circ 30.'$ metszéspontjában - található Magyarország geometriai középpontja, mely fontos turisztikai attrakció. A társulás közigazgatási területén több mint 42.000 ember él. **A társulás kezdeményező szerepet vállal a régió gazdasági, infrastrukturális fejlesztésében, a tájegység értékeinek megőrzésében, a térségi identitástudat erősítésében. Tevékenységi körébe tartozik a turizmusfejlesztés, a természet és környezetvédelem térségi feladatainak koordinálása.** A társulás 2001 óta Ócsán működteti a kistérségi idegenforgalom koordinációs feladatait ellátó Tourinform Irodát.

Újlengyel község honlapja mindössze kettő vendégfogadó szálláshely létesítményt mutat be, melyek közül az egyik egy finn-magyar tulajdonban lévő tanyasi lovaturisztikai komplexum, mely szép példája a térségben egykor a mainál sokkalta jellemzőbb tanyák modern hasznosításának. A lovaglason túl táborokat, kirándulásokat, túrákat és igazi finn szaunaszeánszokat is szerveznek itt. Az étkeztetésben nemcsak a magyaros ízekre fókuszálnak, de a mai kor igényeihez jól alkalmazkodva ételallergiában szenvedőkre és a vegetáriánusokra is gondolnak. Az ehhez hasonló, helyi adottságokra épülő, jól pozicionált, sajátos igényeket is kielégítő, jól működő vállalkozások tanulmányozása elősegítheti az ágazatban rejlő további lehetőségek kihasználását.

6.4 Vállalkozásfejlesztés

A hazai **KKV-k foglalkoztatási potenciálja jelentős**, továbbra is a hazai kis- és középvállalkozások biztosítják a foglalkoztatás legnagyobb részét. Újlengyelben jelenleg 33 társas vállalkozás, zömében korlátolt felelősségű társaság működik, melyek többsége csupán néhány főt foglalkoztató mikrovállalkozás. Ehhez jön még 11 fő egyéni vállalkozó, illetőleg 7 fő őstermelő a faluban. A községnek tehát kétségtelenül vannak elmaradásai, egyben lehetőségei a vállalkozásfejlesztés és a foglalkoztatás-bővítés terén. Ez annál is inkább fontos, mert a relatíve leszakadó térések gazdasági felzárkóztatásában elsősorban és kiemelten a KKV-k juthatnak szerephez.

Újlengyelnek is célja a vállalkozásokat, mint leendő munkáltatókat, a településre vonzani. ennek első lépcsője a hatékony településmarketing a befektetés-ösztönzés érdekében. Ennek eszköze lehet egy befektetői információtár megszerkesztése, amely koncentrált módon nyújt széles körű tájékoztatást az érdeklődők számára a településről, minden releváns aspektusból. Ez lehet a település hivatalos honlapján elhelyezett „Információk befektetők számára” menüpont, illetőleg papír alapú, meghatározott címzetteknek eljuttatandó kiadvány is. Javasolt szerkezete a következő:

„Információk befektetők számára”

- Általános települési információk
  - általános településstatisztikai információk
  - értéktár
- Gazdasági környezet:
  - az összes vállalkozás száma, beleérte az őstermelőket is,
  - az összes vállalkozás besorolása mikro-, kis-, közepes vállalkozás kategóriába,
  - az összes vállalkozás tevékenységi köre,
  - az összes vállalkozás rövid szöveges bemutatása
  - telekárak külterületen, ill. belterületen
  - lakás- és házárok
  - bérleti díjak
  - adózási szabályok, helyi adók, adómentességek (pl. IPA)
  - munkaerő-piaci információk (foglalkoztatottak száma és aránya ágazatok szerint, munkanélküliségi adatok, képzettségi adatok)
  - szabályozási környezet (településrendezés, építési szabályozás)
- Intézményi környezet:
  - önkormányzati/polgármesteri hivatali kapcsolattartó megjelölése
  - közintézmények bemutatása, elérhetősége
  - Letölthető dokumentumok (településfejlesztési, gazdaságfejlesztési témában összegyűjtött önkormányzati rendeletek és határozatok, stratégiai dokumentumok)
- Nyomtatványok ügyintézéshez (igénybejelentő-lap, üzleti terv-minta, stb.)

6.5 Helyi közösségek, civil szervezetek

Általánosságban elmondható, hogy Magyarországon, így a vidéki térségekben is az egykor még hagyományosnak tekinthető helyi közösségek megbomlóban vannak. Az együttműködési készség általánosan alacsony, csökken a társadalmi-állampolgári részvétel, a helyi aktivitás. **Újlengyel esetében öröndetes, hogy az általános országos trendekkel éppen ellenkező attitűddel találkozhatunk, ami hatalmas előny és jó kiindulási alap** bárminemű fejlesztési cél eléréséhez.

Az OFTK-ban megjelenik az ún. **autonóm térség** fogalom. Az autonóm térségek a **belső erőforrásokat feltáró, annak hasznosítására törekvő működési modellt** és fejlődési pályát valósítanak meg. A helyben, helyiek által kiaknázott és felhasznált erőforrások a térséget és az ott élőket gyarapítják. Egy térség gazdasági fejlődése, fejlesztése belső és külső erőforrásokon egyaránt alapulhat. Az elmúlt évek gazdaság- és területfejlesztési gyakorlatában az utóbbi dominált, annak ellenére, hogy bizonyos térségekben erősen korlátozott az alkalmazhatósága (pl. külső, belső perifériák). Ezekben a térségekben a helyi erőforrásokon alapuló fejlődésnek kell nagyobb teret biztosítani. Ez működő módszertan lehet Újlengyel esetében is, részint a település adottságai (szép és tiszta vidékies környezet, összetartó lakosság, stb.), másrészt azon problémák és kihívások okán, melyekkel már most vagy a jövőben szembe kell néznie (pl. elvándorlás, elöregedés, munkahelyek hiánya, stb.). Ez azt jelenti, hogy:

- újra kell értelmezni a város-vidék kapcsolatot
- fel kell térképezni, és hosszútávon is fenntartható módon dinamizálni szükséges a belső helyi erőforrásokat, úgy mint:
  - humán erőforrás (munkaerő, ismeretanyag, tettekészség, összefogás)
  - társadalmi erőforrások (társadalmi szereplők együttműködése a gazdaság szereplőivel, hagyományörzés)
  - természeti és gazdasági erőforrások (tiszta környezet, környezetbarát energia- és élelmiszertermelés, helyi építőanyag, stb.).
- törekedni kell a helyi munkahelyteremtésre, a helyi közösség mozgósítására, a helyi identitás erősítésére
- lehetőség szerint több lábbon álló gazdaságfejlesztést kell megvalósítani
- ösztönözni szükséges a helyi termelés, feldolgozás és értékesítés összehangolását – ebben az önkormányzatok helyi gazdasági szerepvállalása is elengedhetetlen lehet (pl. meg lehet szervezni a háztáji gazdálkodás során időszakosan megjelenő felesleg felvásárlását)
- a helyi gazdasági szereplők összekapcsolásával, helyi piacok kialakításával **végző soron el kell érni a jövedelmek áramlásának minél hosszabb ideig a térségen belül való tartását**

E módszertan alkalmazására Újlengyel esetében reális esély lehet, mivel a **helyi társadalom részéről szükséges, fentebb vázolt potenciálok (úgy, mint identitástudat, összetartás, együttműködés, tettekészség, mozgósítás, az önkormányzat szerepvállalási hajlandósága, stb.)** eleve rendelkezésre állnak.

Jelenleg a község honlapja a **civil szervezetek** között a Polgárőrséget és a Vanya Népe Hagyományörző és Íjász Közhasznú Egyesületet tünteti föl. Ez utóbbi nevében Újlengyel egykori bronzkori előtelepülésének elnevezését hordozza, melynek emlékét ma dűlőnév is őrzi a községben. Az egyesület a honfoglalás kori magyar harcművészet népszerűsítését, és az egykori tanyai betyárvilág emlékének ápolását végzi. A településen Diáksport Egyesület és nyugdíjas klub (Újlengyeli Nyugdíjas Egyesület) is működik. Az Újlengyeli Erdei Szalonka Vadásztársaság fő tevékenysége pedig a környezet védelme.

A vidéki térségek közösségfejlesztő erejének nem egyértelmű mérőszáma a bejegyzett egyesületek, civil szerveződések száma, mindazonáltal ezen szervezetek jelentős **közösségformáló, hagyomány- és kultúraőrző szerepet tölthetnek be, közösségépítő, társadalomformáló tényezők, alkalmasak a helyi igények összegyűjtésére és döntéshozatalba történő becsatornázására is.** A civil szféra ezen kívül nemcsak és nem elsősorban a foglalkoztatásban betöltött egyre nagyobb szerepe miatt jelentős, hanem szolgáltatói (szociális, oktatási, kulturális, ifjúsági stb.) profilja miatt is. **Elő kell segíteni a civil szervezetek és az önkormányzatok kapcsolatainak erősödését, ösztönözni érdemes a**

feladatátvállalásokat. A helyi társadalom igényeit artikuláló civileknek helyük van a térség- és településfejlesztésben, beleértve a gazdaságfejlesztést is, és a társadalmi részvétel nem megkerülhető a településirányításban és döntéshozatalban sem. Támogatni kell továbbá az **önkéntesség** terjedését, megcélózva minden társadalmi csoportot. A civil szektor általános forráshiányosságát Európai Unió források biztosításával lehet oldani.

6.6 Infrastruktúra és épített környezet

Az OFTK szerint a vidéki települések, falvak közösségi szolgáltatásainak erősítése, illetőleg a vidéki települések infrastrukturális fejlesztése, külső elérhetőségük javítása fontos cél.

A **közlekedési hálózat** alapvetően Pest megyében a legfejlettebb az országban, de a megye egyes részein ennek ellenére (legerőteljesebben a Nagykáta és a Dabasi kistérségekben) a városok és várostérségük (várostérségeik) megfelelő kapcsolatrendszerét lehetővé tevő hálózatok esetenként nem megfelelőek, vagy hiányoznak.

Újlengyel **elérhetősége** ugyan relatíve jónak mondható, mivel két főútvonalhoz és egy autópályához is közel fekszik, azonban az alsóbbrendű utak minősége, a szomszédos települések kölcsönös megközelíthetősége, a **közösségi közlekedés** sűrűsége már korántsem ilyen kielégítő. Újlengyel autóbusszal Újhartyánon és Nyáregyházán keresztül érhető el, Pilisi vagy Dabasi átszállással pedig a többi nagyváros felé lehet közlekedni.

A község saját közigazgatási területén belül az utak útburkolatának javítása, valamint az árok- és járdaépítések igényként fogalmazódnak meg, a problémát a finanszírozási nehézségek jelentik. A település **belterületi úthálózata** egyszerű, hálós szerkezetű. A **külterületen sok nem burkolt út** is előfordul. A belterületi úthálózat kielégíti a jelenlegi igényeket. A település közigazgatási területén jelenleg nincs kiépítve kerékpárút. A gépjármű forgalom nem zavarja a közúton folyó kerékpárforgalmat.

A település **egészségügyi infrastruktúrája** kielégítő, háziorvosi és fogorvosi ellátás is van. A **kulturális infrastruktúrája** is jók, nemrégiben újult meg a kultúrház. Pályázati forrásból vált lehetővé a helyi óvoda és a vízmű épületének energetikai korszerűsítése is.

A **közműellátottságról** elmondható, hogy a község közel teljes mértékben csatornázott, az ivóvíz-ellátás a település különböző pontjain létesített kutakból történik. A gáz- és villamosenergia-ellátottság szintén teljes körűnek mondható, mint ahogyan a közvilágítás is, bár a hálózat sok helyütt régi, elavult. A hírközlés- és telekommunikációs hálózat kielégítő, beleértve a mobiltelefon-lefedettséget is. Amennyiben betelepülni kívánó cég számára telephely biztosítása szükséges, a szükséges infrastrukturális igények specifikusan vizsgálandók.

Az épített környezet kapcsán megemlítenendő a **helyi védetté nyilvánított épületek** jegyzéke Újlengyelben:

- Polgármesteri Hivatal épülete, Kossuth Lajos utca 69. (hrsz. 161/4)
- Általános iskola épülete, Kossuth Lajos utca 80. (hrsz. 106/2)
- Művelődési ház épülete, Kossuth Lajos utca 69. (hrsz. 161/4)
- Óvoda épülete, Petőfi Sándor utca 5. (hrsz. 82/2)
- Római katolikus templom, Kossuth Lajos utca 82. (hrsz. 106)
- Kápolna, (hrsz. 188)

6.7 Megújuló energia hasznosítása

Az éves napfénytartam 2050-2100 óra, középhőmérséklet 10,2-10,5°C, mely kiválóan alkalmas a **napenergia** hasznosításra, de hőszivattyús rendszerek (magas geotermikus gradiens) és **biomassza** mint megújuló energiaforrás felhasználására is jók az adottságai a településnek.

Mindenképpen javasolt Újlengyel számára a különféle megújuló energiaforrások elterjesztése, különös tekintettel arra, hogy a megújuló energiák szélesebb körű felhasználása minden, a korábbiakban bemutatott stratégiai dokumentumban is hangsúlyosan megjelenik és várhatóan a továbbiakban szintén lehívhatók lesznek e célra pályázati források is. **Mind a lakossági felhasználás, mind a további önkormányzati fejlesztések megfontolandók.** Értelem szerűen a vállalkozói szféra számára is nyitva állnak ezek a lehetőségek. A megújuló energiafelhasználás nemcsak környezetvédelmi aspektusból, de költséghatékonysági és az energiafüggetlenség csökkenése szempontjából is kívánatos.

Már megvalósult beruházásra példa, hogy a KEOP forrásból energetikai felújításon átesett helyi **óvoda** napenergiát is hasznosít.

A megújuló energia piacához kapcsolódóan hajt végre európai unió által is támogatott fejlesztést a településen a ParkSol Ingatlanfejlesztő Kft. A KMOP 1.5.3/AD-11 jelű „Az üzleti infrastruktúra és a befektetési környezet fejlesztése- ipari parkok, iparterületek és inkubátorházak támogatása’ konstrukcióra benyújtott pályázat címe: Energiatudatos iparterület-fejlesztés Újlengyel Község területén. A kifejezetten erre a projektre létrehozott ParkSol Kft. egy komplex ingatlanfejlesztési beruházást hajt végre Újlengyel 0101/7 hrsz-ú ingatlanán. A **ParkSol Iparterület** elsősorban a **megújuló energiával, környezetiparral foglalkozó vállalkozások letelepítését** célozza meg. A projekt keretében megépül egy **közel 0,5 mW teljesítményű fotovoltaikus erőmű,** melynek elsődleges funkciója, hogy **a területre betelepülő vállalkozásokat helyben előállított olcsó zöldárammal lássa el.** Annak érdekében, hogy a megtermelt energia semmiképp se vesszen kárba, kiépítésre kerül a visszatáplálás lehetőségét biztosító csatlakozás a DÉMÁSZ hálózatához is. Megépül egy 330 m² alapterületű csarnoképület üzemi és iroda területtel, valamint egy kis technológiai épület is, amely a naperőmű működtetését biztosítja. A projekt keretében kiépül az iparterület úthálózata, térvilágítása, valamint vagyon- és tűzvédelme. A projekt keretében beszerzésre kerül 2db multifunkciós munkagép, mellyel a zöldterület karbantartási és télen a hőeltakarítási munkákat lehet végezni. A projekt összköltsége 572 MFt, melyhez 190,6 MFt támogatást nyert a projektcég. A beruházás befejezése 2014 év végére várható.

6.8 Környezetvédelem, tájgazdálkodás

A **Homokhátság komplex fejlesztése** a speciális táji, környezeti problémákkal, adottságokkal rendelkező vidéki térségek fejlesztési feladatainak egyike. A központi fejlesztéspolitika célja egyrészt a környezetvédelem: a vízgazdálkodás, a tájhasználat és a gazdálkodás összhangjának megteremtése, megteremtő gazdálkodási rendszerek, agrotechnikai módszerek terjesztése, a Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak átfogó rendezése, a belvízrendszerek felülvizsgálata, belvízelvezetés, szükséges esetekben a terület- és gazdálkodási forma váltásának elősegítése. A fejlesztés másik aspektusa társadalmi-gazdasági vetületű: A népességmegtartást és a tájfenntartást biztosító agrár- és élelmiszergazdaság működésének biztosítása, bővítése, a speciális táji körülményeknek megfelelő korszerű technológiák használatának elősegítése. A tanyai gazdaságok fennmaradásának, piacra jutásának segítése, annak érdekében, hogy tájfenntartó és megélhetést biztosító szerepüket betölthessék.

Újlengyel a **Felső-Homokhátság**on fekszik Pest megye déli részén. A földrajzi tájbeosztást tekintve két középtájhoz és kistájhoz is tartozik. Legnagyobb része az Alföld nagytájon belül a Duna-Tisza közti síkvidék középtájba és ezen belül a Pilis-Alpári-homokhát kistájba esik. A település északi nyúlványa viszont a Dunamenti-sík középtáj része és a Pesti hordalékkúpsíkság kistájhoz tartozik. A táj szerkezetét az északnyugat-délkeleti irányultság határozza meg. Az északnyugati szélirány évszázados építő és romboló hatása következtében a homokbuckák, a domborzat ÉNy-DK tengelyűek. A Felső-Homokhátság térség száraz, erősen vízhiányos, félsivatagi jellegű homokpuszták és -dűnék váltakozása, amelyeket kisebb-nagyobb kiterjedésű erdők és a lefolyástalan mélyedésekben turjánosok egyedülálló lápi növény- és állatvilága tesz változatosabbá. **Ritka állatfajok** (túzok, rákosi vipera), **növényfajok** (tartós szegfű, törpe nőszirm, orchideák), és növénytársulások (homoki tölgyesek, pusztai borókások, láprétek, láperdők) találhatóak, amelyek terület sajnos egyre csökken. A jobb vízellátású homoki termőhelyek erdősültek, a kevésbé vízellátott, de még jobb termőképességű humuszos vagy löszös talajokon kiterjedt a kertészet, gyümölcs- és zöldségtermesztés, a külterjes állattartás (szarvasmarha, juh, kecske), valamint a gabonatúlsúlyos szántóföldi termelés. Újlengyelen a Budára vezető Nagykőrösi út, a régi országút, ahol az állatokat is hajtották, ma földút, védendő tájképi érték.

A **felszín alatti víz** állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KVM rendelet mellékletének (Felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések) értelmében Újlengyel érzékeny település. A Duna-Tisza közén súlyos probléma a **talajvízszint csökkenése**, miközben a felszíni vízkivétel nagy arányban növekszik. A vízkivételek – melyek sok esetben illegálisak – nagyban hozzájárulnak a talajvízszint süllyedéséhez, de a belvízelvezetés is hatással van a jelenségre. A természetes okok ugyanúgy szerepet játszanak, hiszen a térségre a csapadékhiány is jellemző. A nem megfelelő helyen és fajtával (akác) történt erdősítések is hozzájárulnak a felszín alatti vizek csökkenéséhez. A talajvízszint-süllyedés az emberek megélhetését is veszélyezteti, valamint a probléma hatására a felszín alatti víztől függő természetes élőhelyek is eltűnőben vannak. Újlengyel **levegőminőség szempontjából nem veszélyeztetett**.

6.9 Kultúra, oktatás, képzés

A művelődés és kulturális élet szervezője Újlengyel **Községi Könyvtára és a Művelődési Ház**. Az intézmény a könyvtári szolgáltatás mellett **helytörténeti** munkát végez és a közművelődési szakfeladatok szervezője, ellátója. A helytörténeti munka kiterjed a településre vonatkozó információk, illetve az őket hordozó dokumentumok gondozására. A könyvtár feladatának tekinti a településen működő helytörténeti foglalkozásaihoz hely és infrastruktúra biztosítását, és a civil szervezettel való széles körű együttműködést. **Rendezvényszervezői feladatokat** is ellát ünnepi alkalmak, jeles események lebonyolításakor. A községi rendezvények közül kiemelkednek a minden év júniusában megrendezésre kerülő Falu Nap, valamint a nemzeti ünnepek, és más helyi ünnepek.

A település **helyi újságja** a havonta megjelenő **Újlengyeli Új szó**. Az ingyenes orgánus papíron kerül terjesztésre, de elektronikus formában is bárki számára hozzáférhető a települési honlapról letöltve. Az újságban az éppen aktuális önkormányzati, egyházi, intézményi híreket rendszeresen egészítik ki az egészséges életmóddal, rendezvényekkel, sporteseményekkel kapcsolatos információk.

Az **alapfokú oktatás** infrastrukturális és szakmai feltételei biztosítottak Újlengyelben. Az általános iskola kiváló szakmai munkáját igazolja, hogy egyre több, más településen (Pilis,

Inárcs, Nyáregyháza) élő szülő hozza gyermekét tanulni ebbe az iskolába, ahová jelenleg 181 diák jár. A 2013/2014 tanév 19 végzősének 53%-a gimnáziumban, 47%-a szakközépiskolában folytatja tanulmányait. Az újlengyeli diákok középfokú oktatási intézménybe a környező nagyobb településekre, illetve Budapestre járnak.

A jelenkori oktatáspolitikában megfogalmazott elvárásokra és kívánalmakra – mint a térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban, az egész életen át tartó tanulás, a pályaválasztási orientáció fejlesztése, továbbá a vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként – Újlengyel közvetett befolyást tud gyakorolni. Ennek eszköze lehet a munkaerőpiac keresleti oldalán (vállalkozások, közszolgáltatás) jelentkező igények felmérése és közvetítése a döntéshozók irányába.

6.10 Projektötletek

Fentiek ismeretében összeállítottunk néhány, a hosszú távú településfejlesztési célokhoz illeszkedő **projektötletet**. Fontos megjegyezni, hogy az egyes konkrét elképzeléseket a projekt-előkészítési szakaszban minden esetben meg kell vizsgálni, különös tekintettel a finanszírozás forrásaira, a megtérülésre, a megvalósítás szervezeti kereteire, a pénzügyi és társadalmi hasznosság mértékére (CBA-elemzés), továbbá a felmerülő kockázatokra. A felsorolt tényezőket részletesen megvizsgáló megvalósíthatósági tanulmány alapján történő projekt-előkészítés, illetve –megvalósítás vezethet eredményre.

A finanszírozás forrásai vonatkozásában elsősorban a támogatási lehetőségek (pályázatok), illetve a szükséges önrész biztosítása fontos és tisztázandó tényezők. A megvalósítás szervezeti keretei közül kiemelendő a **szociális szövetkezet**, mint gazdálkodási forma. A szociális szövetkezetek a szociális gazdaság egy új, sajátos társasági formáját adják. A szociális szövetkezet célja a hátrányos helyzetben lévő tagjai számára munkafeltételek teremtése, valamint szociális helyzetük javításának egyéb módon történő elősegítése. Tagja a természetes személy tagokon kívül helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása, továbbá jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet lehet. A szociális szövetkezetben történő gazdálkodás a jelenlegi szabályok szerint több szempontból is kedvező: Önkormányzat (és társulása) is tagja lehet. A törvény lehetővé teszi az ún. tagi munkavégzést, amely jogviszonyban az elvégzett munka ellentételezése a tagok által közösen megtermelt javak természetben történő átadásával is megvalósulhat. A szociális szövetkezet jelentős járulékfizetési kedvezményt kap az ily módon foglalkoztatott tagok után.

A hazai, magukat **sikerese**nek mondó **kistelepülések** (pl. Rozsály – Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Hernádszentandrás, Komlóska – Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Visnyeszéplak – Somogy megye, Nagypáli – Zala megye) szinte kivétel nélkül a részleges (illetve az egyre teljesebbé váló) önellátásban (élelmiszer és energia) látják boldogulásuk kulcsát. Az öngondoskodásra történő berendezkedés feltételez egy vagy több, az irányításban fontos szerepet vállaló, innovatív irányokra nyitott vezetőt, egy egységes célrendszerrel bíró, összetartó közösséget, továbbá a mezőgazdasági műveléshez szükséges erőforrásokat. Az önellátás eredményeként csökken(het) a függőségi viszony az egyes szektorokkal, piacokkal szemben, amelynek pénzben mérhető értéke (megtakarítás) is kimutatható. Lényeges azonban a kockázatokat is figyelembe venni (pl. talaj termőképességének kimerülése, „robbanásszerű” népességnövekedés hatása, stb.). Az önellátás szintje hosszú távon fenntartható kell, hogy legyen, ügyelve az erőforrások szűkösségére és a minőségromlás elkerülésére (ld. autonóm térség-modell).

Településfejlesztés	
Projektötlet	A sikeres falu titka – a jó gyakorlatok felkutatása
Cél	A sikeres hazai, illetve külföldi (kis)települések működésének, irányításának megismerésével, a jó gyakorlatok adaptálásával a stratégiai területek fejlesztése.
Tevékenységek	Kül- és belföldi tanulmányutak szervezése a hasonló méretű településekre. Önkormányzati szervezeteken keresztül történő információcsere Mintaprojektek felkutatása, azok beruházóival történő kapcsolatfelvétel Az adaptáció lehetőségeinek vizsgálata
Célcsoport	Településirányításban, -fejlesztésben részt vevő személyek, civil szervezetek, közvetett célcsoport a helyi lakosság
Lehetséges partnerek	Települési önkormányzatok, ágazati szakemberek, tanácsadók
Foglalkoztatás-bővítés, mezőgazdaság, élelmiszertermelés, tájgazdálkodás	
Projektötlet	Újlengyel kincsei (I.) – helyi termékek és szolgáltatások népszerűsítése
Cél	A tanyai gazdaságok fennmaradásának, piacra jutásának segítése, tájfenntartó és megélhetést biztosító szerepük betöltésének támogatása. A helyben megtermelt termékek minél magasabb szintű feldolgozása és értékesítése. Kereslet megteremtése az Újlengyelben előállított termékekre/szolgáltatásokra.
Tevékenységek	Közös, jól beazonosítható és könnyen megjegyezhető márkanév létrehozása. Egységes piaci megjelenés biztosítása (logó, csomagolás, színvilág). Ellenőrizhető, nyomon követhető és egyenletesen magas minőség biztosítása. Feldolgozó-kapacitás létrehozása. Értékesítési szervezet létrehozása – egységes fellépés a nagy- és kiskereskedőkkel, éttermekkel szemben. Szociális bolt(hálózat) létrehozása a helyi (környékbeli) őstermelők termékeinek forgalmazására. „Árutőzsde” kialakítása a település honlapján. Webshop létrehozása a helyi termékek bemutatására, távoli értékesítésére. Intenzív jelenlét a közösségi médiában. Kampányok, marketingakciók szervezése.
Célcsoport	Őstermelők, gazdálkodók
Lehetséges partnerek	Marketinges szakemberek, kereskedők, éttermek

Tájgazdálkodás, turizmus	
Projektötlet	Gazdálkodj „ökosan” – élet a tanyán
Cél	A turisztikai kínálat diverzifikálása, az agro-, öko-, falusi és gasztroturizmus fejlesztése. A falusias, tanyasi életmód megismertetése és népszerűsítése.
Tevékenységek	Mintagazdaság kialakítása akár önkormányzati, akár magántulajdonú területen gazdálkodási, illetve turisztikai céllal. Nytott kert kialakítása – bárki számára hozzáférhető termények. Öko- és biogazdálkodás megvalósítása a mintagazdaságban. A mezőgazdasági termékek házi jellegű feldolgozása és értékesítése. A feldolgozás módszerének igény, illetve kampány szerinti bemutatása (disznóvágás, befőtt eltevés, sajt készítés, stb.). Magyarország közepe – turisztikai tájtörténeti bemutatóhely kialakítása Falusi szálláshelyek kialakítása. Intenzív jelenlét a közösségi médiában. Egyedi, stílusos fotók készítése. Felhasználható az interneten, illetve nyomtatott kiadvány formájában is.
Célcsoport	Turisták, helyi lakosok
Lehetséges partnerek	Helyi gazdálkodók, utazásszervezők, utazási irodák, Tourinform iroda, szálláshelyeket tömörítő internetes oldalak üzemeltetői
Turizmus	
Projektötlet	A tematikus falu - Mesevilág Újlengyelben
Cél	A turisták, és a helyi lakosság számára egyaránt hozzáférhető szolgáltatások fejlesztése, a turizmusból származó bevétel növelése.
Tevékenységek	Kihasználva a főváros közelségét, az (ország)központi fekvést, továbbá a kiváló közúti közlekedési kapcsolatokat, egy, a kisebb gyermeket nevelő családok igényeit kiszolgáló szórakoztató park létrehozása szabadtéri játékokkal, játszótérrel/terekkel, fedett játszóházzal, kiszolgáló létesítményekkel, állatsimogatóval, háztáji állatok bemutatásával. A kisgyerekek és szüleik körében közismert és népszerű mesefigura vagy akár a település (tér) múltjából kiemelt és megformált alak meséi, legendái köré építve a park játékeit, a program-kínálatot (események, foglalkozások, bemutatók, pajtaszínház, animátorok működése) a 0-14 éves korosztályra és szüleikre koncentrálni. Jó gyakorlatra, működő modellre példaként említhető a Katica Tanya (Patca - Somogy megye), de szintén figyelemre méltó a Tolna megyei Bikal településen működő élménybirtok, amely ugyan nem a kisgyerekekre fókuszál, de egyfajta tematika (középkori falu) szerint építi fel szolgáltatás-spektrumát.
Célcsoport	Helyi lakosság, turisták, 0-14 éves korú gyermekek és szüleik.
Lehetséges partnerek	Szomszédos önkormányzatok, vállalkozások, turisztikával, marketinggel foglalkozó szakemberek, Tourinform-iroda, civil szervezetek, potenciális befektetők.

Helyi közösség, környezetvédelem	
Projektötlet	A környezet védelme a mindennapokban – szemléLETformálás
Cél	A háztartási szennyezés minimalizálása, a környezetet kevésbé terhelő termékek és módszerek megismertetése, a keletkezett hulladék mennyiségének csökkentése.
Tevékenységek	<p>Interaktív előadások, filmvetítések, vetélkedők a környezet védelmének fontosságáról – korcsoportonként eltérő formában, de már a legkisebbek számára is.</p> <p>Kémiai és élettani alapismeretek megosztása az egyes vegyi anyagok hatásáról, alapreakciók bemutatása – mit mivel nem szabad kombinálni.</p> <p>A háztartásokban alkalmazható alternatív módszerek, vegyszer helyettesítő termékek ismertetése, a helyes mennyiségek meghatározása.</p> <p>A szelektív hulladékgyűjtés jelentőségének, helyes módszertanának bemutatása.</p> <p>A szelektív hulladékgyűjtés infrastruktúrájának fejlesztése.</p> <p>A szelektíven gyűjtött hulladék sorsának bemutatása (filmvetítés, tanulmányi kirándulás).</p> <p>Az illegális személtlerakás káros környezeti és társadalmi hatásainak bemutatása, modellezése.</p> <p>A tudatos vásárlás alapvetéseinek megismertetése – a takarékoság és célhoz kötöttség érvényesítése a napi/heti/havi beszerzések során.</p>
Célcsoport	Helyi lakosság (korcsoportonként)
Lehetséges partnerek	Civil szervezetek, oktatási-nevelési intézmény(ek)
Megújuló energia hasznosítása, mezőgazdaság	
Projektötlet	Energianövények termesztése
Cél	Az energiatülség csökkentése, a megújuló energia hasznosítási lehetőségeinek szélesítése.
Tevékenységek	<p>A talajvizsgálatok alapján a megfelelő növény kiválasztása (fák, gabona, fűfélék, olajos magvak, stb.).</p> <p>Az ültetvénytelepítési koncepció meghatározása.</p> <p>Üzleti modell kialakítása attól függően, hogy saját (önkormányzati/közösségi) felhasználásra (biomassza-erőmű) vagy értékesítésre történik a termelés.</p> <p>Előző esetben betakarítógépek beszerzése, továbbá a feldolgozó kapacitás kiépítése szükséges, utóbbiban pedig a tárolási-szállítási-logisztikai és értékesítési feladatok megszervezése.</p>
Célcsoport	Gazdálkodók,
Lehetséges partnerek	Gazdálkodók, erőművek, szállítványozók

Vállalkozásösztönzés, foglalkoztatás-bővítés	
Projektötlet	Újlengyel kincsei (II.) - tehetségkutatás
Cél	Az egyéni potenciálok, a vállalkozói kedv felmérése a helyi lakosság körében (különös tekintettel a kreatív tevékenységekre) a vállalkozásösztönzés és -támogatás hatékony (egyénre/vállalkozásra szabott) módszerének meghatározásához.
Tevékenységek	Széles tárgykörű pályázat kiírása egyéni pályaművek/ötletek benyújtására. A materiális pályaművek kiállítása és zsűriz(tet)ése. Az ötletek, pályamunkák piacképességének minősítése egyediség, újszerűség, használhatóság, stb. alapján. A piacképesnek ítélt ötlet/termék/szolgáltatás életútjának, üzleti tervének kidolgozása, a megvalósító vállalkozás létrehozásában közreműködés. Cégek, szervezetek által kiírt pályázatok figyelése és a pályázatok közzététele a település honlapján.
Célcsoport	Helyi lakosság (korcsoportonként)
Lehetséges partnerek	Vállalkozások
Oktatás, képzés	
Projektötlet	A tudomány a szegénynek is palotát rak – nyelvi, informatikai, szakmai képzések
Cél	Az egész életen át tartó tanuláshoz alapvetően szükséges ismeretek megszerzése, különös tekintettel a felhasználói szintű informatikai és min. középszintű nyelvi tudásra, cél továbbá a versenyképes munkaerő-piaci jelenlét biztosításához szükséges szakmai képzettségek megszerzése.
Tevékenységek	Képzettségbeli hiányosságok felmérése. Munkaerő-piaci elemzések vizsgálata. Kapcsolatfelvétel a munkaügyi központtal. A vállalkozások képzettséggel kapcsolatos elvárásainak felmérése – adatbázis létrehozása és folyamatos frissítése. Kurzusok megszervezése vagy közreműködés a szervezésben. Gyakorlati képzési helyek biztosításának megszervezése a szakmát tanulók számára.
Célcsoport	Munkaerő-piaci keresleti oldal: helyi munkaképes korú, elsősorban gazdaságilag inaktív népesség. Munkaerő-piaci kínálati oldal: munkáltató vállalkozások.
Lehetséges partnerek	Szomszédos önkormányzatok, munkaügyi központ, oktatásszervezők, vállalkozások, oktatási intézmények, civil szervezetek.

Oktatás, képzés	
Projektötlet	Az okos falu – az infokommunikációs eszközök gyakorlati alkalmazása
Cél	Annak elsajátítása, hogy hogyan kell a személyes adatokat megvédeni, továbbá hogyan kell információkat keresni az interneten. Olyan hasznos és innovatív alkalmazások megismerése, amelyek akár a munkát, akár a tanulást könnyítik meg.
Tevékenységek	Eseti, kampányszerű vagy akár hosszabb távú együttműködés kialakítása egy telekommunikációs vállalattal, amelynek keretében a vállalat eszközöket (mobiltelefon, tablet, stb.) bocsát a célcsoport rendelkezésére és az együttműködés keretében oktatja is azok célszerű használatát, alkalmazását. A könyvtári online adatbázis elkészítése és a kiegészítő szolgáltatásokhoz szükséges technikai háttér kiépítése (számítógép, nyomtató, stb.)
Célcsoport	Helyi lakosság (célcsoportonként)
Lehetséges partnerek	IT vállalatok, civil szervezetek, oktatási-nevelési intézmények, könyvtár, fejlesztők

A Falufórumon elhangzott lakossági észrevételek és igények vonatkozásában a következőket emeljük ki. A mezőgazdasági termelés figyelmen kívül hagyását nem látjuk indokoltnak, feltétlenül érdemesnek gondoljuk a vidékfejlesztés és turizmus közötti kapcsolatrendszer erősítése felé mutató projektek megvalósítását, de legalábbis közelebbi vizsgálatát, illetve a helyi/térségi termékek termelését, (helyi) feldolgozását és értékesítését célzó törekvéseket.

A közúti tömegközlekedéssel kapcsolatban elhangzottak szerint a buszjáratok sűrítésére lenne szükség. Újlengyelről munkanapokon 3 db közvetlen járat indul Budapest-Népliget autóbusz állomásra a reggeli órákban és ugyanennyi vissza a délutáni-esti órákban. Ezen kívül 5 db 1 átszállással közlekedő járatral lehet eljutni a fővárosba 1:03 (közvetlen járat) és 1:49 (átszállásos járat) perc közötti menetidővel. A járatsűrítésre vonatkozó felvetés a közlekedési szolgáltatást jelenleg ellátó társasággal (Volánbusz Zrt.) való tárgyalások útján, illetve további szolgáltató bevonásával (tendereztetés) rendezhető.

A település önkormányzata által a Területfejlesztési Operatív Programban (TOP) a megyei tervezés során megjelenített, támogatást igénylő tevékenységek az alábbiak:

- az iskola és a tornaterem, továbbá az egészségház energiaracionalizálása,
- az óvoda kapacitásbővítése,
- 800 m kerékpárút építése.

7 FORRÁSTÉRKÉP

Alábbiakban vázlatosan ismertetésre kerülnek azok a lehetőségek, amelyek forrásoldalon rendelkezésre állhatnak a településfejlesztési, gazdaságélénkítési célok megvalósításához. Ezek egyrészt lehetnek **uniós és hazai pályázati források**, ahol fontos kiemelni, hogy **nemcsak az önkormányzat, de sok más szereplő is kedvezményezett lehet** (civil szervezetek, vállalkozások, intézmények). Másrészt lehetnek saját önkormányzati bevételek, melyek idővel – főként az iparűzési adó esetleges bevezetését követően – növekvő jelentőségre tehetnek szert.

A pályázati lehetőségek, és vissza nem térítendő források minél szélesebb körű elérése érdekében javasolt a településen olyan **projektmenedzsment szervezet** kialakítása, amely alkalmas a projektek teljes körű lebonyolítását irányítani, a megvalósítást koordinálni és a projektek fenntartását nyomon követni. Ehhez megfelelő létszámú és különböző szakterületek szerint heterogén tudású humán erőforrás szükséges (közbeszerzési jogász, pénzügyi szakember, műszaki végzettségű munkatárs, stb.). A menedzsment tevékenységek jellemzően szintén támogatott elemei az uniós pályázatoknak, így egy-egy kedvezményezett ez által is munkahelyet teremthet. A menedzsment szervezet lehet az önkormányzaton belüli egység, vagy erre a célra létrehozott fejlesztési társaság.

7.1 Európai uniós pályázati lehetőségek a 2014-2020 között költségvetési ciklusban

Az Európai Bizottsággal történő hivatalos tárgyalásra benyújtott 2014-2020-as operatív programok (OP-k) közül alábbiakban az a három operatív program kerül vázlatos áttekintésre, melyek középtávon, a következő tervezési ciklusban, relevánsak lehetnek Újlengyel számára is. Mivel az OP-k még nem véglegesek, az intézkedésstruktúra is változhat. A három OP a következő:

- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)

Az OP keretösszege mintegy 463,7 M euró.

Prioritási tengelyek és azokhoz tartozó intézkedések	
1.	Vállalkozások versenyképességének javítása és a tudásgazdaság fejlesztése
	Kis- és középvállalkozások komplex fejlesztéseinek differenciált támogatása Pest megyében
	Vállalkozások együttműködésének támogatása:
	Az üzleti infrastruktúra fejlesztésének támogatása Pest megyében
	Kis- és középvállalkozások külföldre jutásának támogatása:
	Vállalkozások együttműködésének támogatása:
	Vállalati K+I tevékenység támogatása
	Stratégiai K+I együttműködések és kezdeményezések támogatása

	Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések támogatása
2.	Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése
	Pénzügyi eszközök hozzáférhetőségének javítása
	Pénzügyi eszközök hozzáférhetőségének javítása kutatás, fejlesztés és technológiai innováció erősítése érdekében
3.	Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása
	Köz- és lakóépületek energetikai fejlesztései és megújuló energia alkalmazása
	Közösségi közlekedés energiahatékonysági célú fejlesztései
4.	Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés
	Bölcsődék és családi napközik, valamint óvodák infrastrukturális fejlesztései
	A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása
	Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD fejlesztések)
5.	Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok
	Kiemelt társadalmi felzárkózási programok
	Szociális intézményi háló tartalom- és kompetenciafejlesztése
	Egészségügyi ellátórendszer szolgáltatás- és kompetenciafejlesztése
	Esélyteremtő és kompetencia-fejlesztést célzó programok a köznevelésben, valamint a felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének komplex fejlesztése
6.	Foglalkoztathatóságot szolgáló programok
	Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – foglalkoztathatóságának javítása aktív eszközök segítségével
	Munkaerő piaci szolgáltatások fejlesztése
	Nem állami szervezetek komplex foglalkoztatási programjai
	Az Ifjúsági garanciához kapcsolódó foglalkoztatási támogatások
	Gyakornoki program és vállalkozóvá válás támogatása a fiatalok körében
	Munkahelyi rugalmasság és munka minőségének ösztönzése
	A jogszerű foglalkoztatás ösztönzése
	Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése
	Munkavállalók munkahelyi képzésének támogatása
	A szakképzés és felnőttképzés fejlesztése

Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)

Az OP keretösszege mintegy 3 217 M euró.

Prioritási tengelyek és azokhoz tartozó intézkedések	
1.	A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
1.1	Vízgazdálkodással és az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos adat- és tudásbázisok fejlesztése
1.2	Hatékony alkalmazkodás társadalmi feltételeinek elősegítése
1.3	Vízkészletekkel történő fenntartható gazdálkodáshoz szükséges feltételek javítása
1.4	A vizek okozta kártételekkel szembeni ellenálló-képesség fejlesztése
1.5	Dombvidéki vízgazdálkodás fejlesztése, tározók építése
1.6	A személy- és vagyonbiztonság növelése céljából a katasztrófavédelmi beavatkozások hatékonyságának fokozása
2.	Települési vízellátás, szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése
2.1	Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttéréssel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával
2.2	Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések
2.3	Szennyvíziszap optimális hasznosítása érdekében szükséges beruházások, fejlesztések energiahatékonysági elemekkel
3.	Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések
3.1	Az elkülönített gyűjtési és szállítási rendszerek fejlesztése
3.2	Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerének fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában
3.3	Országos Környezeti Kármentesítési Program
4.	Természetvédelmi és élővilág-védelmi fejlesztések
4.1	A fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének javítását célzó közvetlen élőhely-fejlesztési és fajmegőrzési beavatkozások
4.2	A természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása
4.3	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok
4.4	A hazai Natura 2000 területek hálózat egységes szemléletben, a helyi közösségek bevonásával történő bemutatását szolgáló mintaprojektek
5.	Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása
5.1	Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram-termelés elősegítése
5.2	Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
5.3	Távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
5.4	Szemléletformálási programok
5.5	Intelligens hálózati rendszerek támogatása a villamosenergia-rendszer rugalmasságnak biztosítására

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

Az OP keretösszege mintegy 2 552 M euró, viszont elsősorban a kevésbé fejlett régiók által pályázható (tehát a Közép-Magyarországi Régió kivételével), országos léptékű programok esetén a Közép-Magyarországi Régió (KMR) is érintett lehet.

Prioritási tengelyek és azokhoz tartozó intézkedések	
1.	Együttműködő társadalom
1.1	A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése
1.2	A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása
1.3	Aktív közösségi szerepvállalás és önkéntesség fejlesztése
1.4	Társadalmi együttélés erősítése
1.5	Gyermekeket sújtó nélkülözés felszámolását célzó programok és szolgáltatások fejlesztése
1.6	Területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok emberi erőforrást célzó beavatkozásai
1.7	Mélyszegénységben élők, romák felzárkózásának, periférikus élethelyzetek felszámolásának segítése
1.8	Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése
1.9	Népegészségügyi mozgósítás, az egészségtudatosságot erősítő programok és szolgáltatások fejlesztése
1.10	A minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, illetve a korai intervenció megerősítése
1.11	Az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás életpályájának javítása, dolgozói mobilitás
1.12	Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel
2.	Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében
2.1	A rászoruló gyermekek életesélyeinek növelése
2.2	A társadalmi együttműködést szolgáló intézmények és szolgáltatások fejlesztése, bentlakásos intézmények kiváltása, új kapacitások létesítése
2.3	Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal
2.4	Mélyszegénységben élők, romák felzárkózását és a periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások
3.	Gyarapodó tudástőke
3.1	A minőségi oktatáshoz, neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása, korai iskolaelhagyás csökkentése
3.2	A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül
3.3	A felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése a felsőoktatás szerkezetalakítása és minőségi színvonalának emelése révén
3.4	Intelligens szakosodás növelése a felfedező kutatásokban
3.5	Az emberi erőforrás fejlesztése az egész életen át tartó tanulás eszközeivel
4.	Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
4.1	A köznevelést és a nem formális képzést szolgáló infrastrukturális fejlesztések

5.	Pénzügyi eszközök alkalmazása a társadalmi együttműködés erősítése érdekében, valamint társadalmi innováció és transznacionális együttműködések
5.1	Visszatérítendő támogatások nyújtása hátrányos helyzetű személyek és vállalkozások számára
5.2	Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések

JEREMIE program

Az Operatív Programokon kívül a KKV-finanszírozás érdekében megemlítendő a JEREMIE – Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises (mikro-, kis- és középvállalkozásokat támogató közös európai források) program, mely az Európai Bizottság által az Európai Beruházási Alappal (EBA) közösen létrehozott kezdeményezés. Olyan pénzügyi tervezési eszközök felhasználását ösztönzi, amelyek javítják a kkv-k finanszírozási forrásokhoz való hozzáférést a strukturális alapok tevékenységein keresztül.

7.2 Hazai források

Hazai források alatt értjük az államháztartáson belülről származó forrásokat, amelyek jellemzően pályázati úton érhetők el. (A felsorolás nem taxatív.)

Elkülönített állami pénzalapok

- **Nemzeti Foglalkoztatási Alap**

Célja a foglalkoztatáshoz, a munkanélküliséghez, a képzési rendszer fejlesztéséhez kapcsolódó pénzeszközök összevonásával, egységes kezelésével.

- **Kutatási és Technológiai Innovációs Alap**

Célja: kiszámítható és biztos forrást jelentsen a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzésére és támogatására. Másrészt, hogy lehetővé tegye a gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein hasznosuló kutatás és fejlesztés erősítését, a hazai és külföldi kutatási eredmények hasznosítását valamint az innovációs infrastruktúra és annak körébe tartozó szolgáltató tevékenységek fejlesztését.

- **Nemzeti Kulturális Alap**

Célja a nemzeti és az egyetemes értékek létrehozásának, megőrzésének, valamint hazai és **határon túli terjesztésének támogatása.**

- **Bethlen Gábor Alap**

Célja a határon túli magyarságnak a szülőföldjén való - egyéni és közösségi - boldogulása, anyagi és szellemi gyarapodása, nyelvének és kultúrájának megőrzése és továbbfejlesztése, az anyaországgal való és egymás közötti sokoldalú kapcsolatának fenntartása és erősítése érdekében támogatások nyújtása.

Költségvetési források:

- **Nemzeti Együttműködési Alap**

Célja: a civil önszerveződések működését, a nemzeti összetartozást, valamint a közjó kiteljesedését, illetve a civil szervezetek szakmai tevékenységét támogató - központi költségvetési előirányzat.

Említést érdemel továbbá a társasági adókedvezmény (TAO) sporttámogatási rendszere. Az 5 látványsportág (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda és jégkorong) működési és

beruházási célú támogatására használható fel. A kedvezményezettek lehetnek egyesületek, illetve önkormányzatok is.

7.3 Önkormányzati saját bevételek

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 106.§ szabályozza, hogy mi minősül az önkormányzat saját bevételeinek.

Eszerint saját bevételeinek minősül:

- a helyi adók;
- a saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hasznosításából származó bevétel, nyereség, osztalék, kamat és bérleti díj;
- az átvett pénzeszközök;
- a törvény alapján az önkormányzatot megillető illeték, bírság, díj;
- az önkormányzat és intézményei egyéb sajátos bevételei.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 5.§ szerint az önkormányzat

- vagyoni típusú adók (építményadó, telekadó),
- kommunális jellegű adók (magánszemély kommunális adója, idegenforgalmi adó),
- helyi iparüzési adó

bevezetésére jogosult.

Újlengyel a helyi adók vonatkozásában a magánszemélyek kommunális adójának kivetésével élt ez idáig. A 2014. költségvetési évre ebből az adónemből előirányzott bevétel összege 2,440 e Ft. A jövőben javasolt az iparüzési, illetve az idegenforgalmi adónemek bevezetési lehetőségének (felül)vizsgálata.

8 NYOMON KÖVETÉS ÉS MONITROING

A **monitoring** nem más, mint rendszeres információ-áttekintés, melynek célja valamely helyzet változásának felismerhetővé tétele. Folyamatos adatgyűjtésen alapszik, amely alapján vizsgálható a tevékenység előrehaladása az elérendő célok vonatkozásában. A folyamat végső lépése az **értékelés**, illetve az értékelés során levont következtetések visszacsatolása a rendszerbe. Fontos, hogy az értékelés során az eltérések okának, indokának feltárása is megtörténjen, illetve szükségessé válhat konkrét intézkedés(sorozat) kidolgozása is.

8.1 Módszertan

Az adatgyűjtés javasolt módszere a projektmonitoring során megismert **indikátorok** alkalmazása. Példálózó jelleggel összegyűjtöttünk néhány mutatót, a felsorolás azonban nem taxatív, az indikátorok köre tetszőlegesen változtatható, bővíthető a mérendő eredmény, teljesítmény függvényében. Valamennyi mutató vonatkozásában lényeges elem a megnevezés, a mértékegység, a vizsgált időszak végére elvárt célérték, a tényértékre vonatkozó adatfelvétel dátuma és maga a tényérték. Amennyiben az elvárt célérték és a tényérték közötti különbség, azaz az eltérés, a tényérték javára pozitív előjelű, további elemzésre, intézkedésre nincs szükség. Amennyiben negatív, az a kitűzött célértéktől való elmaradást jelenti, ezért célszerű feltárni az eltérés okát, indokát, ennek ismeretében pedig kidolgozni azokat az intézkedéseket, amelyekről javulás várható. Ez esetben a kitűzött célérték realitása is felülvizsgálható. Az adatfelvételt és az értékelést jellemzően évente elégséges elvégezni, de természetesen ennél gyakoribb információgyűjtés is releváns lehet. Az elvárt célértékeket egy-egy mutató vonatkozásában javasoljuk min. **3 éves időtartamra** előre meghatározni. Az adatfelvétel történhet többek között statisztikai adatbázisok használatával, saját felméréssel (kérdőív, adatkérő lapok alkalmazása).

7. táblázat Indikátorok

Indikátor megnevezése: Betelepült vállalkozások száma					Mértékegység: db			
Elvárt célérték 1.	Tényérték 1. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 1.	Elvárt célérték 2.	Tényérték 2. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 2.	Elvárt célérték 3.	Tényérték 3. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 3.
Eltérés indoklása:								
Szükséges intézkedés:								
Indikátor megnevezése: Teremtett munkahelyek száma					Mértékegység: fő			
Elvárt célérték 1.	Tényérték 1. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 1.	Elvárt célérték 2.	Tényérték 2. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 2.	Elvárt célérték 3.	Tényérték 3. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 3.
Eltérés indoklása:								

Szükséges intézkedés:								
Indikátor megnevezése: Önkormányzat által benyújtott pályázatok száma					Mértékegység: db			
Elvárt célérték 1.	Tényérték 1. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 1.	Elvárt célérték 2.	Tényérték 2. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 2.	Elvárt célérték 3.	Tényérték 3. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 3.
Eltérés indoklása:								
Szükséges intézkedés:								
Indikátor megnevezése: Az önkormányzat által elnyert támogatások összege					Mértékegység: Ft			
Elvárt célérték 1.	Tényérték 1. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 1.	Elvárt célérték 2.	Tényérték 2. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 2.	Elvárt célérték 3.	Tényérték 3. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 3.
Eltérés indoklása:								
Szükséges intézkedés:								
Indikátor megnevezése: Települési honlap látogatóinak száma					Mértékegység: db			
Elvárt célérték 1.	Tényérték 1. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 1.	Elvárt célérték 2.	Tényérték 2. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 2.	Elvárt célérték 3.	Tényérték 3. (adat-felvétel dátuma: .....)	Eltérés 3.
Eltérés indoklása:								
Szükséges intézkedés:								

FORRÁSJEGYZÉK

1990. évi C. törvény a helyi adókról
1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
2006. évi X. törvény a szövetkezetekről
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról
- 353/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól
- A 2014-2020-as operatív programok http://palyazat.gov.hu/szechenyi_2020
- Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról
- http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jeremie_hu.cfm A JEREMIE program hivatalos honlapja
- <http://palyazat.gov.hu/>
- Nemzeti Vidékstratégia 2012 – 2020 <http://videkstrategia.kormany.hu/>
- Önkormányzati adatszolgáltatás az újlengyeli vállalkozások számáról és méretéről
- Pest Megyei Önkormányzat hivatalos honlapja - www.pestmegye.hu
- Pest Megyei Területfejlesztési Program – Területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés, 2014
- Pest Megyei Területfejlesztési Program, 2014
- Szakmai Terv TÁMOP-5.3.11-13/1 – Újlengyel Község Önkormányzata
- Települési honlapok
- Újlengyel északi gazdasági terület településszerkezeti tervének és helyi építési szabályzatának módosítása – Alátámasztó munkarészek, 2014
- Újlengyel hivatalos honlapja. <http://www.ujlengyel.hu/>
- Újlengyel Község Önkormányzata Képviselő Testületének 2010-2014-es választási ciklusra vonatkozó gazdasági programja
- Újlengyel Község Önkormányzata Local Agenda 21 Programja, 2010
- Újlengyel Község Önkormányzatának 18/2008. (XII. 18.) rendelete az épített környezet értékeinek helyi védelméről
- Újlengyel település felvirágoztatási lehetőségei, hatásvizsgálat, 2013 - TÁMOP-5.3.11-13/1
- „Vatya Népe” Hagyományőrző és Íjász Közhasznú Egyesület honlapja <http://vatyanepe.ujlengyel.hu/>
- www.videkfejlesztas.net